

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.“

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.



Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
 Voor Oost-Indië en het Buitenland „ 4.—
 Afzonderlijke nummers „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje f 2.—
 Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
 Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat.
 Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO“, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

Vechtpartijen tusschen Chineezzen en Arabieren. — Perskroniek. — Uit de Oost-Indische Mail. — Personalie. — Suriname. — Feuilleton. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Officieele Berichten.

Vechtpartijen tusschen Chineezzen en Arabieren.

Bij het departement van Koloniën werden de volgende telegrammen van den gouverneur-generaal van Ned.-Indië ontvangen, dd. 31 October j.l., betreffende vechtpartijen tusschen Arabieren en Chineezzen te Bangil, Cheribon en Soerabaja:

„Bij een vechtpartij tusschen Arabieren en Chineezzen Vrijdagavond 25 October te Bangil werden twee Chineezzen gedood en één gewond.

Zaterdagavond 26 October werden te Cheribon zes Arabieren en één Inlander gewond en één Chinees gedood; Zondagmiddag 27 October één Chinees gewond en één gedood en Maandagmorgen 28 October één Chinees gedood en één gewond. Sedert is alles rustig.

Drieëndertig Chineezzen en drie Arabieren zijn gearresteerd en een groote voorraad wapens is in beslag genomen. Bij een conferentie heden gehouden stonden de Chineesche en Arabische hoofden voor de bewaring van de rust en den voortgang van den handel in.

Maandagavond 28 October en Dinsdagmorgen 29 October vonden vechtpartijen te Soerabaja plaats.

Woensdagmorgen 30 October werden door Arabieren eenige Chineesche pakhuizen en toko's vernield. In de Chineesche wijk zijn vele winkels gesloten en is het thans rustig. In totaal zijn, voor zoover bekend, gedood en aan hun wonden overleden vijf Chineezzen, twee Arabieren en één Europeaan en gewond acht Chineezzen, vijf Arabieren, één Europeaan en twee Inlandsche politieagenten. Een vrij onbeduidende ruzie gaf aanleiding tot deze uitbarsting van de sinds lang bestaande antipathie tusschen de beide rassen.“

PERSKRONIEK.

Ind. Causerien in De Avondpost. — Een Ingezonden stuk betreffende het Roode Kruis en een critiek op het Weefboek van den heer J. E. Jasper in de N. R. Ct.

De Ind. Causerie-schrijver van De Avondpost heeft het in het blad van 1 dezer over de „Indische Partij“ (zie ook onder O.-I. Mail en Literatuur-Overzicht) en eindigt met het telegram weer te geven, dat de deputatie uit Bandoeng den 24en September aan dr. Koninging heeft gezonden:

„Hare Majesteit Koningin Wilhelmina, Den Haag. De deputatie van de gevormde Indische Partij, waarvan het doel is uwen kolonialen onderdanen alle rechten te verschaffen, waarop zij aanspraak hebben, brengt in opdracht van duizenden Indiërs, verslag uit over haar reis over Java. De deputatie sprak groote samenkomsten toe te Bandoeng, Jogja, Soerabaja, Semarang, Madioen, Pekalongan, Tegal en Cheribon. De vereenigen Insulinde, Saikat Islam en Boedi Oetomo, ruim 10.000 leden telende, en leden van de Kartini-club, Mangoenhardjo en Tiong Hoa Hwee Koan waren daarbij vertegenwoordigd.“

De deputatie wees op de onthouding van de rechten en roof aan de toekomst der kinderen door gebrek aan en ontneming van onderwijsinrichtingen. Zij wees op de sombere vooruitzichten voor de toekomst en uitte de vrees, dat op de trouw van de onderdanen niet te rekenen valt. Voorts op de urgentie van lager-, middelbaar- en hooger onderwijs; op de verbroedering van de hier geboren Europeanen en Inlanders.

De deputatie nam groote algemeene verbittering en ontevredenheid waar over herhaalde ergerlijke terugstelling der hier geboren. Zij spreekt Uwe Majesteit met grooten aandrang uw machtigen invloed aan te wenden, opdat de luister van de Nederlandsche idee niet verduisterd worde tengevolge van de onpolitieke handhaving van het egoïstisch moederlandsch standpunt.“

Onder de „Ingezonden Stukken“ van de N. R. Ct. van 1 Nov. j.l. komt het volgende voor, ongeveer gelijkkluidend met hetgeen X inzend in ons vorig weekblad:

„Het Nederlandsche Roode Kruis en de Balkanoorlog.“
M. de R.,

Nu de ambulance voor Griekenland, waartoe door een enthousiast philhellene de stoot werd gegeven in den vorm van eene vorstelijke bijdrage, gelukkig gereed staat om hare taak te aanvaarden, wil ik er aan herinneren, dat het Roode Kruis daarmede krachtens zijne internationale roeping niet kan volstaan.

Ook aan de andere zijde dan die der Balkanstaten, waarheen de sympathieën van de meesten uitgaan, wordt op vreeselijke wijze geleden en als ik mij niet bedrieg, wordt er voor leniging van den nood weinig gedaan.

Althans Turkije vraagt ons dringend om hulp.

„The unspeakable Turk“, als Gladstone zeide, moge als zoodanig niet onze sympathie hebben, de beschaafde Turk verdient deze wel degelijk.

Bovendien zijn het onze medemenschen, die in nood verkeeren en het is onze plicht als Christenen in dien nood zooveel mogelijk te voorzien, in casu door uitzending van Roode-Kruismaterieel en indien mogelijk en gewenscht van personeel.

*) Tegen deze verzekering protesteert krachtig de gewezen voorzitter der Vereeniging „Insulinde“, Mr. L. J. P. J. Jecket, in de Preangerbode van 24 September j.l.

Nederland, dat 30 miljoen Muzelmansche onderdanen telt, heeft in dezen nog speciale verplichtingen te vervullen, wil het zich niet schuldig maken aan grove, en uit politiek oogpunt o. i. noodlottige nalatigheid.

Wie helpt thans om „de andere zijde“ te hulp te komen? Het Hoofdcmité van het Ned. Roode Kruis zal gaarne zijn plicht doen, wanneer het daartoe in staat wordt gesteld. Het is bereid giften in geld en anderszins voor dat doel in ontvangst te nemen en aan te wenden ten dienste van de door de gevers zelve aan te geven landen.

Gelden worden verwacht bij den secretaris van het Hoofdcmité, goederen aan de Kliniek van het Roode Kruis, Jan van Nassastraat 112, 's-Hage.

Dr. G. W. S. LINGBEEK.

Scheveningen, 31.10 '12.“

Onder Letteren en Kunst in de N. R. Ct. van Donderdag 31 Oct. j.l. een uitvoerige bespreking van:

„J. E. Jasper en Mas Pirngadie. De Inlandsche kunstnijverheid in Nederlandsch-Indië. II. De weefkunst.“
 (Van regeeringswege gedrukt en uitgegeven te 's-Gravenhage door de Boek- en Kunst-drukkerij v/h. Mouton & Co.)

Wij ontleenen er aan:

„Het Indische weven schijnt een van die onderwerpen, waarover men nooit uitgepraat raakt; er bleef — indien men dit dikke boek mag gelooven — nog heel wat over te zeggen; vooral over de techniek van het weven: de schrijvers spreken wel van de weefkunst, maar van het weven als kunstuiting gewaagt hun werk niet; het is zuiver zakelijk, een handleiding bij het Indische weven. Hoogst verdienstelijk. „Ne forçons point notre talent“ en wat er verder volgt.

Het boek begint met een inleiding, waar wel een plaatsje ware te vinden geweest voor de geschiedenis, voor iets over de oude, verdwenen weeftechniek, waarvan b.v. Zuid-Sumatra zulke belangrijke overblijfsels te zien geeft. Ook het oude borduurwerk, dat hier en daar opduikt, had dan hier vermeld kunnen worden, als aanverwante techniek.

Wij doen thans een greep in den inhoud. Vooreerst komt het weefmateriaal, de katoen, de zijde, het goud- en zilverdraad, de palmladeren; dan de bereiding der garens en het kleuren daarvan. Scheuring en inslag eischen twee geheele hoofdstukken en als vanzelf volgt hierop het weven; afzonderlijk behandeld is het ikatten. Met groote uitvoerigheid wordt ieder onderdeel van de techniek beschreven en afgebeeld, met vermelding van de inlandsche namen; deze vindt men terug in een uitvoerige naamlijst. Heel leesbaar is het boek door deze manier van behandeling niet geworden, maar een handboek of technische beschrijving is ook geen leesboek. Zij, die wel eens een verzameling weef-

sels gezien hebben uit den Archipel, b.v. die van den heer Jasper, zullen het niet kunnen begrijpen, dat de uiteenzetting, hoe deze doeken eigenlijk gemaakt worden, zoo kurkdroog moet zijn. En wanneer wij ons herinneren de werkelijk zeer onderhoudende voordracht, die de heer Jasper indertijd te 's-Gravenhage hield over het weven, in het zaaltje waar de wanden bekleed waren met mooie doeken van allerlei kleur en patroon — dan vragen we ons af, of misschien zijn Javaansche medewerker schuld heeft aan den weinig genietbaren voim, waarin dit boek de kennis van het weven openbaart.

Het weven van banden en het kaartweefsel worden in een van de laatste hoofdstukken besproken. Dan volgen de wefels en de patronen; benevens de andere verwante technieken van inlandsche wefkunst, het borduurwerk, het kantslaan, het à-jourwerk of het zoogenaamde fil tiré en het kralenwerk. De afbeeldingen vermeldde we reeds; niet de platen, de gekleurde, die onverbeterlijk gedeelten van doeken weergeven, ook in hun maaksel. Hier komt in het boek de kunst te voorschijn.

Er is heel veel goeds in dit boek, het geeft de weeftechniek in de puntjes, maar de methode: de opzet en de bewerking, zij bevredigen ons niet; en indien men ten slotte vraagt: „is dat nu de wefkunst van onze Oost?” — welnu, dan zou het antwoord moeten luiden: „neen, eigenlijk is deze nog wat anders.”

Uit de O.-I. Mail.

Gezondheidstoestand. Volgens de jongste Indische berichten vermindert de cholera te Semarang en Batavia nog niet. Ook te Bandoeng kwamen begin October jl. een paar gevallen voor.

Nog steeds kwamen, naar het Soer. H.blad verneemt, te Bondowoso gevallen van pokken voor. Algemeen wordt in die streek geklaagd over hitte en droogte.

Op 3 October hebben zich te Soerabaja twee positieve gevallen van pest voorgedaan, terwijl drie verdachte gevallen geconstateerd werden. De positieve gevallen waren met doodelijken verloop. De Ind. bladen opperden de mogelijkheid, dat Soerabaja met pest besmet verklaard zou worden.

In verband hiermede schrijft de Nwe. Soer. Crt., dat het werk der woningverbetering, zoodat die in de laatste maanden geschiedt ter bestrijding van de pest, bijna alle waarde mist.

Wij men werkelijk woningverbetering ter voorkoming van pest, schrijft het blad, dan behoort er ook voor te worden gezorgd, dat de pas gerestaureerde woningen in goeden staat blijven. Dit nu is beslist niet het geval, zoodat ons na een persoonlijk onderzoek in verschillende kampongs is gebleken. In tal van huizen zijn de maatregelen tot wering van ratten weer geheel waardeloos gemaakt. De afsluiting der bamboes, waardoor het binnendringen der ratten moet worden belet, weer verdwenen.

Elders zijn dubbele, ja zelfs drievoudige omwandelingen aangebracht, je reinste rattenparadijzen. Bijna overal is geknoeid, zoodat een Inlander dat nu eenmaal doet en daardoor is het geld, aan de verbetering der huizen besteed, totaal weggeworpen. Dit ligt niet aan het personeel, doch aan de regering, die nu eenmaal vijf pooten aan elk schaap wil hebben. Alles moet zoo goedkoop mogelijk en van doorlopende controle op de afgewerkte huize is geen sprake. Men ga maar eens kijken in de kampongs: Kepoetran kidoel, Genteng, Grogolan en Mergojoso.

Men dient vooral meer aandacht te schenken aan de ratten. Daarvoor stelle men volop geld beschikbaar, wijl een nauwkeurige controle van 't verloop der pest onder de ratten noodzakelijk is, wil men met eenige kans op succes maatregelen nemen tot voorkoming der pest onder de menschen.

Timor. De civiele en militaire resident van Timor en Onderhoorigheden seinde 4 October jl. naar Batavia: Afdeling gewapende politie op beicht gestrijverij vrouw 19 September naar dist. t. Werang, onderafdeeling Maoemere, Flores, gezonden; vond kampongs verlaten, afdeling werd enkele malen bezocht, zij legde 2 aanvallers neer, terwijl één politisoldaat door eigen vuur niet ernstig werd verwond; militaire patrouille, naar Werang gedirigeerd, rap-

porteerde dat hoofden uitgewekenen zich bereids bij landschapshoofd hadden gemeld; eind Sept. verrok militaire afdeling naar Noordgebied, daar aanwezigheid landschapshoofd en detachement gewapende politie in Werang voldoende worden geacht om rust geheel te herstellen en aanstookster onlusten te arresteeren.

Passar Malam. Op 7 October jl. is te Soerabaja de zesde passar malam geopend. De president der jaarmarktvereniging, Mr. Du Cloux, hield een welkomstrede tot de genoodigden, waaronder de plaatselijke autoriteit. De heer Du Cloux sprak met zeer veel waardeering van controleur Jasper, die vroeger de ziel was van iedere passar malam, doch wiens steun men thans had moeten ontberen, waardoor de voorbereiding veel moeilijker was. Na Mr. Du Cloux hield de resident de openingsrede; hij gewaagde van het twee keer uitstellen der jaarmarkt in verband met den minder gunstigen gezondheidstoestand; ook thans zijn er weer donkere wolken. Spr. hoopte, dat ook deze jaarmarkt weer tot leering voor de bevolking zoude strekken.

Deze tentoonstelling trok druk bezoek.

Postspaarbank. Voor zoover den 28en Sept. 1912 ter directie van de Postspaarbank bekend was, vermeerderde het aantal inleggers sedert 1 Jan. jl. met 859, onder wie 2729 Europeanen, 4660 Inlanders en 470 vreemde Oosterlingen, en hun gezamenlijk tegoed met f 252.120.65½.

Het totaal aantal inleggers steeg daardoor tot 99735, onder wie 44653 Europeanen, 53354 Inlanders en 4688 vreemde Oosterlingen, en het totaal tegoed tot f 9.429.184.12.

De Sarikat Islam. De Loc. vernam, dat de schorsing van de Sarikat Islam 4 October door den resident van Solo zou worden opgeheven. Toezicht zal blijven op de vergaderingen en 't bestuur.

Krijgsbedrijven in de koloniën. Het plan bestaat, zoo schrijft De Javabode van 9 Oct. jl., aan het krijgsgeschiedkundig archief van den generalen staf van het leger hier te lande een zelfstandig bureau te verbinden ten behoeve van krijgskundige nasporingen betreffende de krijgsbedrijven in de koloniën. Aan dat bureau zal verbonden worden een gepens. officier van het Indisch leger met één schrijver.

Indische douane-ambtenaren. Hetzelfde blad meldt: Ten einde te kunnen voorzien in de noodzakelijke aanvulling van het korps douane-ambtenaren in Ned.-Indië zijn in Holland reeds 18 jongelieden in opleiding genomen, terwijl er op gerekend wordt, dat dit aantal met nog een 15-tal vermeerderd wordt.

Een nieuwe en nuttige uitgave. Het departement van Marine, afd. Hydrographie, heeft doen verschijnen Landverkenningen behorende bij deel I tot — gedeeltelijk — V, van den Zeemansgids voor den O.-I. Archipel, 53 bladzijden met kuststrookjes, die voor den zeeman kenbare teekenen te zien geven. Behalve dat is het boekje belangrijk voor de kennis van de kustformatie der eilanden.

Welvaart-commissie. Naar het Soer. H.blad vernam heeft de gouverneur-generaal als zijn verlangen te kennen gegeven, dat de Welvaart-commissie ultimo Juni 1913 haar taak ten einde brengt.

Gouvernement pandhuisdienst. Bij het desbetreffende uitnemend uitgewerkt verslag, dat pas verschenen is, zijn tal van overzichten gevoegd. Zoo blijkt uit een overzicht van de bedrijfsresultaten in elk van de gewesten, waar de pandhuisdienst volledig is ingevoerd en een vol jaar heeft gewerkt, dat in alle gewesten de financiële resultaten in vergelijking met vorige jaren zijn vooruitgegaan, behalve in de residenties Banjoemas en Madioen.

Vooraf in Banjoemas waren de resultaten opvallend ongunstig. In 1908 was daar nog een winst gemaakt van ruim f 119000, in 1910 daalde deze reeds tot bijna f 58000, doch in 1911 bedroeg ze niet meer dan f 10000.

Hoofdzakelijk is het geringe winstcijfer 't gevolg van minder gekweekte interest van uitgeleende voorschotten, een uitvloeisel van het aanmerkelijk kleiner getal beleende panden.

Behalve in Banjoemas hebben in Madioen de pandhuizen aanzienlijk minder opgebracht. Hiervoor weet de rapporteur geen andere oorzaak op te geven dan de pestziekte. Deze plaag heeft ook elders zijn invloed doen gevoelen.

G. Lortzer's
OVERHEMDEN
ONDERGOEDEREN
voor Uitrusting
Hoogstr. 32-32 Den Haag

PIET HEINSTR. 123,
Telefoon 5262.
WEIMARSTRAAT 42a - Tel. 6160.
A. Op't Landt.
Ontvangen:
Blouse- en Costuum-Fluweel
in alle kleuren en kwaliteiten.
ZIET ONZE ÉTALAGES.

H. W. v. BRAKEL & Zn.
HOFSMEDEN
PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767
FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES
EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)
School- en Pensioengeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—
De Directrice: A. J. NELCK.

ONDER DEN SINT MAARTEN
— WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A WIJNHAVEN 110

F. W. VAN WIJK = DAMES-KLEERMAKER.
Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.
Speciaal adres voor:
PLUCHMANTELS, BONTMANTELS
- en TAILOR-MADE COSTUMES -
NAAR MAAT.

H. ZUMPOLLE
VEENESTRAAT 29. - Telefoon 4105.
SPECIALE AANBIEDING:
GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 36 c.M. f 9.75
GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 40 c.M. " 10.75
GEPANTSERDE MAILKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 50 c.M. " 11.50
GEPANTSERDE BOEKENKOFFER, 50 x 50 c.M. " 6.25

Atjah. In het Soer. Hblad een hoofdartikel over het gevecht in kampeng Dah, waarin wordt betoond, dat tengevolge van de kritiek van Jhr. de Smeers in de Kamer, de van Heutszgeest in Atjah geheel verdwenen is, en het tegenwoordig optreden vooral van patrouille-commandanten, zich kenmerkt door slapte en woefeling.

Deli-Java-verbinding. — Er zijn, schrijft de Sum. Post, plannen om den dienst der Paketvaart-taschen Deli en Java een nog groote uitbreiding te geven dan ze de laatste jaren reeds verkreeg, en in stede van 6 booten per maand er 8 te laten loopen. De plannen hangen samen met de uitdieping van de Belawan-geul.

Voor enkele jaren bestond er nog een veertien-daagsche verbinding tusschen Deli en Java en alleen in het drukste van den tabakstijd werden er nog een paar booten „ingelegd“.

Qui trop embrasse,
mal étireint.

De Indische partij. De heer T(ersteeg), hoofdredacteur van De Java-bode schrijft:

De leider der Indische Partij kwam te Batavia om de noodzakelijkheid van aansluiting bij de partij te bepleiten. Hij heeft een vergadering toegesproken waar naast vele Indo's enkele volbloed Nederlanders aanwezig waren; hij heeft deze vergadering herhaalde malen een krachtig applaus ontlokt, maar naar mijn indruk heeft hij daar niet weten te verkrijgen warme geestdrift voor een groot idee.

De vergadering heeft mij onbevredigd gelaten. Ik had verwacht er te zullen vernemen, waarom de Indische Partij, bedoeld als politieke partij, recht van bestaan heeft — maar ook nu is mij de reden van haar bestaan niet duidelijk geworden.

Wat ontbrak? Kort gezegd de aanwijzing van den vijand. Elke groote politieke partij heeft een vijand die tot vijand wordt verklaard krachtens haar beginsel. Zoo is het ongelof de vijand van de kerkelijke partijen, de vermenging van kerkleer en staatsbegrip de vijand van den vrijzinnige, het kapitalisme de vijand van de sociaal-democratie.

Maar wie of wat is de vijand van de Indische Partij? Het betoog van den spreker mag aldus worden samengevat: Gij Indiërs moet U aaneen sluiten, omdat u rechten worden onthouden, waarop ge aanspraak hebt, omdat ge wordt geweerd uit betrekkingen, die ge begeert. En uw eindoel moet zijn: Indië's zelfstandigheid.

Deze toespraak gaf aanleiding tot de vraag van den debater: wat scheidt ons dan? Indien rechten worden onthouden, zal elk eerlijk man, van welke overtuiging ook, gaarne meestrijden om ze te veroveren; is er werkelijke drang naar meer onderwijs, dan moet de onderwijsgelegenheid worden gegeven; is er bevoorrechtiging van elders geboren, dan moet daaraan een eind worden gemaakt. Daarmede gaat ieder rechtschapen menschen mede en zeker zal ook ieder die het hart op de rechte plaats draagt en die niet een zuiver materialistische opvatting van kolonisatie heeft, instemmen met het eindoel, dat elke koloniseerende mogendheid voor oogen moet hebben: de zelfstandigheid der kolonie.

Wat scheidt ons dan? Wat anders dan een appreciatie, een miskenning van bedoelingen wellicht?

Is er voor de Indische Partij niet meer reden van bestaan, dan is wantrouwen in de bedoelingen van de Nederlandsche en de Indische regeeringen haar grondslag en op deze basis zal het heel moeilijk zijn een krachtige en blijvende partij te vormen. Dan is de Indische partij geen beginselvaste politieke partij, maar feitelijk niet meer dan een kiesvereniging — een lichaam, dat zeker, vooral met het oog op de toekomst, reden van bestaan heeft; maar waaruit zich eerst, wanneer dit bestaansrecht zal zijn bevestigd door de instelling van een verkiezingswet, zal ontwikkelen de politieke partij met een politiek beginsel.

De beginselstrijd, die een Indische partij zal hebben te voeren, kan niet loopen over achteruitzetting van den Indiër, zoolang de gelijkgerechtigdheid als beginsel niet wordt ontkend, noch zelfs wordt miskennd. De meer of minder zuivere toepassing van een beginsel, raakt het beginsel zelf niet. Te voorzeden is echter, naar het mij wil voorkomen, een andere beginselstrijd, een cultuurstrijd, een worsteling van de Oostersche beschaving tegen de Westersche, die de eerste tracht te verdringen met onbegrijpelijk voorbijzien van het feit, dat de Westersche cultuur ontleend is aan het Oosten en slechts aangepast aan bijzondere Westersche toestanden. Dan wordt de Westersche cultuur, of juist de Westersche beschaving de vijand en dan is de grondslag voor de politieke partij gevonden.

Maar op dit standpunt stelde de heer Douwes Dek-

ker zich niet. Hij gaf een zoo wijde omlinjing van het begrip „Indiër“, dat daar binnen ook kan vallen de Westersche, die voor korteren of langeren tijd zijn krachten aan dit land geeft. Dan zou alleen de koloniale „materialist“ een vijand der beweging zijn — maar dit type is aan het uitsterven.

Dan zou m.i. de bepaling van „Indiër“ moeten worden beperkt binnen deze grenzen: Als Indiër kan slechts erkend worden de Oosterling en daarnaast die Westersche, die niet streven naar vervanging van de Oostersche cultuur door de Westersche, maar hun Westersche kennis willen stellen in den dienst der Oostersche beschaving.

Zou een partij op dezen grondslag een gevaar geacht moeten worden voor Nederland? Ik geloof van niet. Immers wie de hooge roeping van een koloniseerende mogendheid wel begrijpt, zal zich tot taak stellen het geluk en het welzijn van het tijdelijk onderworpen volk te bevorderen door dit volk op te voeden tot zelfstandigheid, waarin zijn volkskarakter zich vrij kan ontplooiën en zijn volkskracht onbelemmerd kan ontwikkelen, niet tot de schijn-zelfstandigheid van een volk, waarin het eigen karakter is gedood en vervangen door namaak van een ongeschikt model.

En Nederland wil immers den eersten weg volgen?

PERSONALIA.

Mr. G. Vissering. In De Java-bode lezen wij: Mr. G. Vissering heeft zijn vertrek van hier gevraagd, om te kunnen voldoen aan een verzoek, dat hem van de zijde der Chineesche regeering heeft bereikt om zijn voorstellen betreffende het Chineesche muntwezen, die bereids zijn ingediend, met de regeering der republiek te komen bespreken. Daartoe vertrok de heer Vissering naar Singapore op het inspectievaartuig der K. P. M., dat door deze maatschappij welwillend te zijner beschikking is gesteld. Hij kan dan ongeveer drie weken in China blijven en reist vervolgens door Mantsjoerie naar Europa.

De zaak Viersen. In De School staat hieromtrent: „Als protest tegen de houding der Regeering, die bezig is op groote schaal het openbaar onderwijs in Indië te benadeelen ten voordeele der bijzondere school, besloot het hoofdbestuur van den Bond van Nederl. Onderwijzers, aan de leden een voorstel te doen tot steun uit de Weerstandskas, tot een bedrag van f 1000, aan den heer Viersen, die wegens zijn propaganda voor het openb. onderwijs werd overgeplaatst, ten einde hem in staat te stellen zonder financieel nadeel zijn ontslag te nemen en weer naar Menado terug te kunnen keeren. Aan dien steun wordt de voorwaarde verbonden, dat het geheele bedrag, daartoe noodig, bijeen komt.

De residenten van Banjoemas en Kediri. Het Soer. Hbl. vernam, dat de ass.-resident van Madoekerto, de heer Wegener, waarschijnlijk benoemd zal worden tot resident van Banjoemas, terwijl de ass.-resident van Bodjonegoro, de heer Doeve, ernstig candidaat is voor het residentschap van Kediri.

Jubiläum van Pastoor Verbraak. Zondag 6 October is te Malang op plechtige wijze het 50-jarig priesterjubiläum van pastoor Verbraak herdacht.

Suriname.

Aan het slot van ons vorig overzicht hadden wij onder de correctie nog even de gelegenheid om de aandacht te vestigen op een ingezonden stuk van den oud-Gouverneur H. J. Smidt — niet Schmitt zooals de zetter het wenschte — in de N. R. Ct. van 29 October, getiteld: „Eene levenszaak voor de kolonie Suriname“ en handelende over de nieuwe crisis in de bacooven-cultuur. Voor deze krachtige opwekking van de regeering tot handelen zal men in de kolonie den oud-gouverneur dankbaar zijn. Mr. Smidt schreef, dat er, niettegenstaande onverwijd ingrijpen van de regeering noodzakelijk is, „hier te lande niets vernomen wordt van eenigen stap, om met 1 Januari e.k. aan de plantages gelegenheid te verschaffen tot verkoop van de groote massa bacooven, die dan plukbaar worden. De schijn bestaat van de meest onverstoerbare onverschilligheid, daar men zelfs nu, na verloop van eenige weken, niets verneemt van eenige regeeringsbemoeiing, om tijdig de door de U. F. C. neergelegde taak te doen hervatten of opnemen“.

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“
DEN HAAG.



RADEN ADJENG KARTINI.

*** Binnenkort verschijnt de DERDE, GOED-KOOPE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

Ingenaaid f 2.40.

Gebonden f 2.90.

DE TWEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHIEEN.

:: WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT. ::

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag franco toegezonden.

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

DE GROOT & DIJKHOFFZ

voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON

PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG

LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE
INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

HEINEKEN'S Glazenwasscherij

□ STOOM JALOEZIEËN. □
en ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins.

„Klenus“ Stofzuig-
Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS
's-GRAVENHAGE

Kettingstraat no. 6 TELEFOON
:: 2478. ::

De schijn bestaat, maar gelukkig alleen maar de schijn, want, naar wij uit goed ingelichte bron vernemen, zit men op het Departement van Koloniën in deze niet stil, al moge direct ingrijpen wellicht niet in de bedoeling der regeering liggen. Kunnen de planters zich zelf uit het moeras helpen en een solieden afnemer vinden, des te beter, zoo wel voor hen als voor de kolonie en het moederland, maar wij betwijfelen het ten sterkste of men hierin slagen zal zonder medewerking van de regeering. Een oplossing is hoogst moeilijk; snelheid van handelen is geboden, maar het vereischt tijd om overeenstemming te verkrijgen tusschen de belanghebbenden hier en in Suriname. Dat zonder deze overeenstemming krachtig handelen niet mogelijk is, springt in het oog. Het is te hopen, dat geen der in de zaak betrokkenen, met opoffering van zulk een groot algemeen belang, zijn eigen belang op den voorgrond zal stellen. Allen moeten samengaan, wil men iets bereiken.

Mr. Smidt's beschouwingen hebben den oud-gouverneur Mr. Fock aanleiding gegeven om in de N. R. Ct. van 31 October eenige duistere punten in deze bacoven-geschiedenis nader te belichten, waarop in de N. R. Ct. van 2 November weer een antwoord van Mr. Smidt verschenen is, op zijn beurt gevolgd door een antwoord van Mr. Fock in het nummer van 3 November.

Niettemin is o. i. niet alles opgehelderd. Wij hebben daarom de debatten in de Tweede en de Eerste Kamer bij de behandeling van de Surinaamsche begroting voor 1911 nog eens nagelezen, zonder de gewenschte opheldering te vinden. Wel werden wij door de lezing versterkt in onze meening, dat een zoo belangrijk koloniaal vraagstuk niet naar behooren kan behandeld worden als men daarvoor niet den noodigen tijd beschikbaar kan stellen. Behalve in de vergadering van de Eerste Kamer van 11 Februari 1911 was de bacoven-cultuur in deze Kamer door den heer Lely ter sprake gebracht in de vergadering van 30 December 1910. Aan het slot van zijne beantwoording van des heeren Lely's rede zeide de Minister van Koloniën: „Ik wil gaarne toezeggen, dat ik doen zal wat ik kan om Suriname door deze crisis heen te helpen”.

Welnu, het is nog altijd dezelfde crisis, die voortduurt, al is ze ook een andere phase ingetreden. Wij mogen dus wel verwachten spoedig de bewijzen te zullen zien, dat de Minister zijne toezegging niet heeft vergeten.

Bij het zoeken naar een oplossing zal het een punt van ernstige overweging moeten uitmaken of het niet in het belang van de kolonie is, dat de bacoven een markt vinden in Europa inplaats van in Noord-Amerika. Voor het vervoer naar een Europeesche haven zal men sneller-varende booten moeten hebben dan de bacove-booten van den Kon. W.-I. maildienst, die trouwens aan de Fruit Com-

pany verkocht zijn, waardoor aan deze stoomvaartlijn waarschijnlijk de weg is afgesneden om zich met het vervoer der vruchten te belasten.

Gelukkig voor de vruchten-cultiveerende tropenlanden neemt in Europa het gebruik van tropische vruchten, in het bijzonder van de banaan, snel toe. Zoo vonden wij in het Zondagsblad van de Avondpost van 3 November het bericht — ontleend aan de „Vragen van den dag” — dat er in Parijs een maatschappij gevormd is met een kapitaal van 7 millioen francs, die zich uitsluitend wil bezighouden met den aanvoer van ooft uit Brazilië.

Tegenover het kapitaal van de United Fruit Company — zie ons nummer van 5 September — zinkt dat van de Fransche onderneming in het niet; maar ook de U. F. C. is klein begonnen.

Vinden de Surinaamsche bacoven — en andere vruchten — een markt in Europa, dan krijgen wij tevens een betere mailverbinding met de kolonie dan wij gehad hebben sedert de bacove-booten niet meer wekelijks de vruchten afhalen.

Wel zijn de tijden veranderd sinds Nederland de vrachtaart deed voor Europa, dat men nu moet zoeken naar een markt en naar vervoermiddelen voor de producten onzer eigen kolonie.

Ziehier een pagina uit een pas verschenen werk van Stewart L. Mims, Assistant Professor of History in Yale College, getiteld „Colbert's West India Policy”.

In 1628 arriveerde een schip uit Zeeland op de kust van de Fransche kolonie St. Christopher. „The Dutch captain, — zoo vertaalt Mims het verhaal in Du Tertre's „Histoire générale des Antilles françaises” — finding the tobacco most excellent, traded with the French, even letting them have some merchandise on credit. He encouraged them to work, consoled them in their misery and urged them to prepare a quantity of tobacco for him, promising them that he would come back in six months with a supply of food-stuffs and of everything of which they had need. Our Frenchmen, seeing themselves thus succoured by foreigners in the midst of their necessity, regained their courage and began straightway to clear their lands, to plant crops which would furnish them food, to cultivate tobacco and to build houses”.

En dan vervolgt Mims: „... One naturally pauses before the fact, for it is the beginning of a trade which increased rapidly and became the chief artery of the economic life of the French West Indies for nearly half a century. It was no mere chance that the vessel was Dutch. How many times in the colonial history of the seventeenth century one finds the Dutch merchant arriving to bring help and comfort to a colony all but abandoned by the mother country. He seems ubiquitous. He is in the distant Orient, on the coasts of Africa, in South America, in Mexico, in North America, everywhere in the islands, some times trading at ports which he himself has established, sometimes and very often

FEUILLETON.

Zijn Hond als Onderpand.

Naar RUDYARD KIPLING.

III.

— Jij moet hier rustig blijven en ik..... moet weggaan en trachten ook... rustig te zijn... maar ik weet niet hoe ik het zonder jou zal stellen... ik weet niet.....

— Ik vind dien kerel erg dom, zei de officier, terwijl hij zijn ouden, dikke patrijshond streekde. Daarop riep hij den soldaat, die dadelijk opsprong, naar hem toekwam en saluëerde.

— Ben jij nu hier? vroeg de officier.

— Ja, sir, maar ik ga dadelijk weder weg.

— Ik rijd om elf uren hier vandaan. Je kunt een plaatsje krijgen op mijn dog-cart, zieke manschappen mogen niet zoo ver loopen. Zorg dus om elf uur hier te zijn.

Wij zelden niet veel, toen wij naar binnen gingen; de officier mompelde iets binnensmonds, terwijl hij zijn patrijshond aan de ooren trok.

De hond van den officier was een schandelijk vet, slaperig dier, en toen hij naar mijn keuken waggelde, kreeg ik eensklaps een schitterenden inval:

's Avonds om elf uur, toen zij weg moesten, was het beest nergens te vinden en het is niet te beschrijven hoeveel drukte zijn baas daarover maakte.

Hij riep en floot, werd boos en liep een half uur achtereen, als een bezetene, in mijn tuin op en neer.

Ik zeide kalm:

— Hij zal morgenochtend wel terug zijn. Zend een van uw manschappen met den trein hierheen, dan zal ik dien het beest mede teruggeven.

— Beest, zei de officier, ik schat dien hond on-eindig hooger dan menig mensch. Gij hebt mooi praten, uw hond is hier bij u.

Vixen lag aan mijn voeten. Ware zij weg geweest, dan zou ik ook hemel en aarde bewogen hebben om haar terug te krijgen. Dit logge dier achtte ik echter geen enkelen zweeps slag waard. Ten slotte reed mijn vriend toch weg, met Stanley op het achterbankje.

De hondjongen kwam nu naar mij toe loopen, zeggende:

— Wat een ondiër is toch die hond van Bullen Sahib! Ziet u eens.

Ik ging naar de hut van den jongen, waar het vette mormel stevig aan den ketting vastgebonden lag. Hij moest toch wel gehoord hebben, dat zijn baas hem twintig minuten achtereen riep, doch bleek nog te vadsig om op te staan.

— Hij trachtte niet eens dit kleed van zich af te werpen, toen zijn meester hem riep, zeide de hondjongen. Vixen-baba zou in zo'n geval door het raam naar buiten zijn gesprongen en de groote hond zou mij zeer zeker zijn tanden hebben laten zien.

DE WEKKER

Noordeinde 31 - Heulstraat 2-18

Telefoon 2245.



Ateliers voor

Costumes, Mantels en Lingeriën.

alles naar maat gemaakt.

Alle Liberty-artikelen tegen denzelfden prijs als in Amsterdam verkrijgbaar.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG

INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

P. VAN DEN BRUL.

AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.



HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.

KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

RIPPEN

PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

Dames- en Heeren-
Mode-Artikelen.

VAN BOMMEL
VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.

Handschoenen.



20 HOOGSTRAAT.

Hut- en Mailkoffers.

Uitrustingskisten.

with colonies which other nations have founded. He seems omniscient. He knows the way to everywhere and is acquainted with the needs of all. The French, the Spanish and the Portuguese were much superior as explorers, the English as permanent colonizers, but the Dutch were the traders par excellence of the seventeenth century. As such, they rendered just as valuable services to the permanent conquest of the New World as did the others as explorers and colonizers. They nursed many a colony through its years of infancy and nourished many through a stage of weakness, until its life was assured"

Hierna geeft Mims weer het woord aan Du Tertre: Famine set in. All were suffering and „would have perished, had not divine Providence sent back the Dutch captain who had traded with them the year before. He brought them flour, wine, meat, shirts, and in general, a supply of all things of which they had need and he gave it to them at six months' credit, contenting himself with the amount of tobacco which they had on hand".

De Koninkl. W.-I. Mail heeft vrachtvaart gedaan voor de U. F. C., maar nu is ze haar stoomschepen kwijt.

Curaçao.

De Cur. Crt. meldt: „Het is opmerkelijk hoe vele sterfgevallen zich hier in den laatsten tijd voorgedaan hebben. Onder alle klassen der bevolking heerscht rouw over families, die dezer dagen gestorven zijn aan ziekten, welke te wijten schijnen te zijn aan het slechte drinkwater of andere omstandigheden in verband met de droogte." *

„Ergste zal nu wel geleden zijn, blijkens onderstaand bericht van dezelfde courant:

„Eindelijk hebben wij in de buitendistricten, hier en daar, enkele buitjes gekregen, die de moete waard zijn. Op sommige plaatsen is men bezig aan het zaaien, op hoop, dat het nu met de droogte gedaan zal zijn. Hoe vruchtbaar onze bodem is, kan men nu merken aan de boomen, die kort geleden nog er zoo dor uitzagen en thans reeds groen beginnen te worden.

In de stad heeft het zeer weinig geregend, zoo dat er dan ook niet veel verandering in den toestand valt waar te nemen. Maar in elk geval is er een begin van verbetering. Laten wij hopen, dat de regen zal aanhouden: mensch, dier en plant wakken er naar." *

Verleden week bevond zich op Curaçao de heer H. C. Henricksen, vertegenwoordiger van de German Kali Works. De heer Henricksen kwam hier op verzoek van de Eerste Sisal Cultuur Mij., om benestingsproeven te nemen. Hij bezocht in gezelschap van den vertegenwoordiger van de Sisal-

Den volgenden avond stond Stanley eensklaps voor mij. De officier had hem veertien mijlen ver met den trein hierheen gezonden met een briefje, mij verzoekende, zijn hond mede te geven, indien deze teruggekomen was, en zoo niet, een hooge beloning uit te loven voor den vinder.

De laatste trein naar het kamp, vertrok eerst om half elf en Stanley bleef tot ruim tien uur voortdurend tegen Garm praten. Ik smeekte hem den hond weder terug te nemen, dreigde zelfs het sterfdoel te schieten, maar de kleine soldaat bleef onverzettelijk als een rots, terwijl ik hem een goed woord gaf en ernstig toesprak. Garm wist evenwel als ik, dat het de laatste maal was, dat hij zijn ouden baas zou zien en hij volgde Stanley overal als diens schaduw. De patrijshond likte zijn laard af, na den maaltijd en waggelde weg, zonder enige dankbaarheid te toonen.

Na het vaarwel zeggen, gevoelde ik mij even ongelukkig als Garm, die dien nacht in zijn slaap telkens huilde.

Den volgenden dag op het bureau vleide hij zich onder de tafel naast Vixen, waar hij doodstil bleef liggen, tot het tijd was om naar huis te keeren.

Hij liep niet meer naar de veranda, sloop niet meer den tuin in. Toen het warme seizoen begon, wilde ik niet, dat de honden naast de dog-cart liepen, ik zette hen er in; Vixen legde haar kop onder de kromming van mijn elleboog en Garm slootde zich aan de linkerleuning vast.

Vixen was nu in haar element. Zij keek naar

Maatschappij en den tijd. landbouwkundige verscheidene plantages, alsook den proeftuin op Cas Chiquito.

Op de plantage Mount Pleasant werden onder zijn leiding proefveldjes sisal bemest met zwavelzure kali, phosphorzure kalk, zwavelzure ammonia en Chili salpeter.

Verdere proeven zullen onder leiding van den heer Dussel, tijd. landbouwkundige, worden genomen op andere cultures. De daartoe benodigde kali zal vanwege de German Kali Works door de Eerste Sisal-Maatschappij kosteloos worden verschaft aan den heer Dussel. (Cur. Ct.)

De Vrijmoedige van 3 October jl. meldt.

„Op initiatief van generaal Mariano Perez is te Maracaibo een nieuwe nijverheid, nl. die der spinnerij en weverij, in het leven geroepen. Het te dier stede verschijnend blad Gutenberg deelt mede, dat de heer H. P. de Vries bij de onderneming geïnteresseerd is.

De Maatschappij, die de onderneming op het touw zet, is bereids gevormd. Zij zal haren zetel op ons eiland hebben en hare fabrieken zullen te Maracaibo worden opgericht. Het benodigde kapitaal is verstrekt door Venezuelanen en Nederlanders.

De onderneming moge den gewenschten bloei genieten en overvloedige vruchten afwerpen." *

Wij vereenigen ons met dezen wensch: Het moge voor onze Nederlandsche ooren wat vreemd klinken dat een generaal aan het hoofd staat van eene industriële onderneming, doch men is in de Zuid-Amerikaansche Republieken zeer kwistig met 't verleenen van den generaalstitel. Iemand, die in eene omwenteling een bende aanvoerde, noemt zich generaal en blijft dien titel behouden, al is hij later een vreedzaam burger geworden.

De Gouverneur van Curaçao heeft een ontwerp-verordening vastgesteld en aan den Kolonialen Raad aangeboden, waarbij een subsidie van f 14410 aan het bijzonder onderwijs toegekend wordt.

De Curaçaosche Koerier van 28 Sept. zegt, dat de openbare school een doorn is in het oog der clericalen en drukt de leden van den Kol. Raad op het hart hun uiterste krachten te wijden tot het doen vallen van deze subsidie.

Wij zijn tegenwoordig in het teeken van subsidies aan bijzondere scholen; uit het navolgende, overgenomen uit het voorloopig verslag in zake de voorgestelde verordening, blijkt echter, dat men in den Kolonialen Raad van Curaçao niet eenstemmig denkt over het noodige en wenschelijke van deze subsidie.

„De eenigszins apodictische verklaring, dat de Rooms-Kath. Missie arm en de subsidie gering was, kon zij niet als een voldoende motiveering van het voorstel aanvaarden. Evenmin het argument, dat de subsidie, na de verhooging met f 14.410,

alles onderweg, en trachtte haar deftigheid te bewaren als zij vriendjes zag, die door het stof liepen. Zij blafte nooit voor niets, met hare schelle toonen noopte zij soms andere terriers haar te antwoorden en zodoende keken de ossendrijvers over hun schouders om en gaven zij ons met een grijns lach den weg aan.

Maar Garm nam van dit alles niet de minste notitie en hield zijn bek stijf dicht. Er was nog een hond op het bureau, die aan mijn chef behoorde. Wij noemden dien: Bob de bibliothecaris, omdat hij zich altijd verbeeldde, dat er raten achter de kasten zaten, en soms hoopen boeken omver wierp om daarop jacht te maken. Deze stak telkens zijn kop door de deur alsof hij wilde zeggen: Garm kom mede ratten vangen, maar Garm deed alsof hij daar niets van bemerkte en bleef stil liggen.

Eens, maar ook slechts één enkele maal, zag ik Garm tevreden zijn met zijn omgeving. Ik was op een Zondagmorgen alleen gaan wandelen. Toen trachtte een dwaze artillerist beide honden te stelen. Vixen was verstandig genoeg om nooit eten van vreemden aan te nemen en bovendien had zij eerst even te voren haar ontbijt genuttigd. Daarom draafde zij naar mij toe met een groot stuk schapenvleesch, waarmede de schavuit haar had willen lijmen, legde dat voor mij neer en keek mij aan, om te weten, wat ik daarvan dacht. Ik vroeg haar waar Garm was, en zij liep voor mij uit om den weg te wijzen.

N.V. PULP-, JAM- & CONSERVENFABRIEK
VRUCHTEN- & GROENTENDROGERIJ

PRINCENHAGE.

GEDROOGDE GROENTEN, GEDROOGDE AARDAPPELEN,
voor export en voor scheepsgebruik.

Offerte met monsters op aanvraag te bekomen.

TECHNISCH INSTITUUT

ter opleiding voor de examens van Opzichter bij den Rijkswaterstaat en Burg. Bouwkunde, met Internaat voor jongelieden, uit Oost- of West-Indië.

's-GRAVENHAGE - Raamstraat 27.
Directeur: Architect J. M. L. LOTZ, Leraar M. O.

Voor informatiën zich te verwoegen bij de Vereen.
„OOST EN WEST" te 's-Gravenhage.

VERSCHEENEN bij:

N. V. Electriche Drukkerij
„LUCTOR ET EMERGO"

Den Haag - Amalia van Solmsstraat 2-4

HET GELOOF VAN DEN NIEUWEN MENSCH

DOOR

Dr. M. H. J. SCHOENMAEKERS.

DERDE HERZIENE DRUK.

(GOEDKOOPE UITGAVE.)

„Het Geloof van den Nieuwen Mensch" is een werk van zuivere psychologie en zuivere woordkunst tevens. Het zegt in concrete, doorzichtig-duidelijke en tevens warm-levende taal wat er vaag droomt in de ziel van alle waarlijk levende menschen van onzen tijd. —

„Wat deze schrijver onder woorden brengt, is niet alleen, naar zijn eigen uitdrukking, „volgehouden bezonnen" en „volgehouden ongemak", maar het is ook van begin tot eind werkelijk. Zijn gedachten zijn namelijk geen begrips-filosofie, maar voorzichtig verbinden van innerlijke ervaringen. —

„Dit is alles, woord voor woord, werkelijkheid; innerlijke werkelijkheid, zooals wij ze dagelijks ervaren, en in de taal die de onze is.

„Dr. Schoenmaekers is, door zijn overtuiging en zijn talent, voorbestemd tot het prediken van wat door menigeen in onzen tijd als waar gevoeld en beleden wordt."

ALBERT VERWEY.

(In „De Beweging")

Franco per post of bij den boekhandel f1.—

Alleen ingenaaid.

GOEDKOOPESTE EN MEEST GESOR-
TEERDE MAGAZIJNEN VAN

DAMES- EN
KINDERKLEEDING

GEMAAKT OF NAAR MAAT

J. SCHULTE 40 SPUISTRAAT 40
DEN HAAG

3 EINDSTRAAT 3 79 WESTE WAGENSTRAAT 79
- BREDA - - ROTTERDAM -

Wij leveren het beste, het nieuwste, het meest elegante voor de goedkoopste prijzen. Kleeding naar maat in den kortsten tijd.

M. SENTEUR,

Magazijn van SALON-, EET- en SLAAPKAMER-
MEUBELN, TAPIJTEN, enz. enz.

MEUBELMAKERIJ, BEHANGERIJ en STOFFEERDERIJ.
Complete Meubeleering -:- Verhuizingen.

TOCHTLATTEN met plaatsing 30 Cent per Meter.
Weimarstraat 172 - DEN HAAG.

slechts f 9.25 per leerling zou bedragen. Wat dit laatste betreft, merkten vele leden op, dat een vergelijking in dit opzicht tusschen openbare en bijz. R.-K. scholen in het geheel niet opging. Het openbaar onderwijs toch moet gebruik maken van personeel, waarvan de leden meestal een gezin te onderhouden hebben, terwijl het R.-Kath. onderwijs gegeven wordt door religieuzen, die uiteraard en reeds alleen omdat zij samen wonen, gemeenschappelijke tafel hebben en daarom als het ware een groot gezin vormen, met veel minder rondkomen; der missie alzoo aanzienlijk minder kosten. Enkele leden echter waren het met dit argument niet eens.

Weer enkele andere leden meenden elke vergelijking tusschen de kosten van het openbaar en het bijzonder onderwijs mede te moeten wraken op grond dat de uitgaven voor het openbaar onderwijs noodeloos worden opgedreven, in stede van daarbij met de vereischte zuinigheid te werk te gaan.

Als een voorbeeld van geldverspilling haalden zij aan het feit, dat er op het oogenblik een 9e klasse op de Hendrikschool wordt bestemd, bestaande uit één leerling, welke leerling de kolonie dus minstens f 2800 per jaar kost.

De vergelijking tusschen openbaar en bijzonder onderwijs moest volgens enkele leden, wel degelijk gemaakt worden en dan kwam een hunner tot het resultaat, dat de leerling der openb. lagere scholen ongeveer f 40 per jaar en die van de R.-Katholieke bijzondere scholen, na de verhooging, slechts f 9.25 per jaar kost aan de kolonie.

Eenige leden vonden, dat men enkel te vragen had wat het onderwijs kost aan dengene, die het geeft en dan daarnaar het bedrag der subsidie moest geregeld worden.

Dat de onderwijskrachten, waarover de Roomsche Katholieke Missie beschikt, goedkoper zijn, ging volgens enkele leden, de kolonie niet aan. Bovendien heeft die missie tegenover haar personeel tal van verplichtingen.

Eenige leden achtten het gezegde alléén, dat met den stand dier financiën rekening is gehouden niet afdoende genoeg, om hun er toe te bewegen zich met de voorgestelde verhooging te vereenigen, getuigt op het jaarlijksche aanzienlijke tekort, dat door het moederland moet worden gedekt.

Daartegenover stelden enkele leden hunne meening, dat het bestuur in deze zeer terecht die verklaring had afgelegd, daar toch, indien de koloniale financiën beter waren, de eisch der billijkheid het zoude medebrengen, dat aan de Roomsche Katholieke Missie een veel aanzienlijker subsidie gegeven werd.

Eenige leden stelden in het licht, dat de berekening van het bedrag, dat de voorgestelde regeling aan meerdere uitgaven zal vorderen en dat in de memorie van toelichting op f 14.410 is geraamd, niet juist kan zijn.

Het opgegeven bedrag van f 14.410 is dan ook naar hunne meening, als een minimum te beschouwen van hetgeen de ontworpen subsidie, ter stond na de inwerkingtreding, meer zal kosten dan

Na verloop van tien minuten, kwamen wij bij den artillerist, die aan den kant van den weg zat, met een smurigen doek op zijn knieën. Garm zat bij hem en scheen goed tevreden te zijn, doch, zoodra de man zijn been of zijn arm bewoog, liet Garm zijn tanden zien. Een stuk touw hing aan zijn halsband wat de artillerist in de hand hield. Hij zeide mij, dat hij hem mede wilde nemen naar het fort, waar men hem als een onbeheerden hond wel af zou maken.

Ik antwoordde hem, dat Garm geenszins onbeheerd was, maar dat hij hem gerust mede kon nemen naar het fort, waarop hij antwoordde, dat hij dit niet verlangde. Ik zeide hem toen, dat hij maar alleen naar het fort moest gaan. Dat wilde hij doen, zoodra ik den hond wegriep. Ik beval Garm den artillerist daarheen te geleiden. Wij wandelden anderhalve mijl door de heete zon en ik vertelde aan den wacht wat er gebeurd was.

Die maand werd het snikheet. De honden slipten in de badkamer op den steenen vloer.

Iederen morgen, als de oppasser mijn bad vulle, sprongen de honden er samen in en iederen morgen vulle hij dan het bad opnieuw. Ik zei hem, dat hij liever een kleine kuip vol water voor de honden moest neerzetten.

— Neen, antwoordde hij, dat zouden ze niet willen en bovendien hebben ze ook meer ruimte in het bad.

De punka-koelies, die de groote kamerwaaiers dag en nacht in beweging brengen, kende Garm

de tegenwoordige. Naast het minimum had ook het maximum der uitgaven, die het gevolg van de voorgestelde regeling kon zijn, behooren te zijn opgegeven.

In dit verband gaven enkele leden hunnen wensch te kennen kennis te mogen nemen van de becijferingen, die gediend hebben bij het vaststellen van het in de memorie genoemde subsidiebedrag.

Weer eenige andere leden meenden te moeten opmerken, dat zoo men het bedrag van de thans gegeven subsidie gering mocht noemen, ook de daar tegenover staande praestaties van het bijzonder onderwijs niet bevredigend geacht konden worden.

Deze leden wezen er op, dat het peil van ontwikkeling der bevolking in de buitendistricten beïnvloedend kon worden geheeten: oordeelden daarom, dat men zich rekenschap moest geven van hetgeen het bijzonder onderwijs eigenlijk had geleverd, alvorens de subsidie te vermeerderen.

In dit verband vroegen deze leden van het bestuur te mogen vernemen het percentage van de door den rechtercommissaris gehoorde personen, die hun naam teekenen konden.

Hiertegen werd door enkele leden aangevoerd, dat de resultaten van het Roomsche Katholieke bijzonder onderwijs wel degelijk reden tot tevredenheid gaven.

Zóó als het ontwerp daar ligt, konden enkele leden hun stem er niet aan geven, daar dat ontwerp mogelijkheden opent, die de financiële krachten van de Kolonie verre te boven gaan.

Men vond daarin aanleiding om het bestuur in overweging te geven in het onderhavige ontwerp wijzigingen aan te brengen in de door die leden bedoelde richting.

Wij zijn benieuwd naar de Mem. van antwoord.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Uit het verre Oosten. — a. De Minahasa.

In de Mataharie Terbit van 25 Juli jl. no. 14, die komst van den heer D. Crommelin in de Minahasa door zekeren X besproken en daarbij er op gewezen, dat in verband met diens anti-neutrale school-gevoelens, de neutrale school van dat bezoek wel eens nadeelen zou kunnen ondervinden. Het blad zegt o.m.:

De heer Crommelin is een protestantsch geestelijke met fortuin, en reeds gedurende een viertal jaren werkzaam geweest in de Christengemeente te Modjowarno op Java, alwaar hij door zijn werk en zijn volharding de sympathie wist te winnen van allen, die met hem in aanraking kwamen. En aangezien hij als de beste kenner van de Indische toestanden, in het bijzonder van de Minahasa en van de Sangir en Telaoeteilanden wordt beschouwd, werd de heer Crommelin door het Zendingsgenootschap en de Regeering aangevozen om plaatselijk het onderwerp der regeling van de Zendingsscholen en de daaraan verbonden subsidies te onderzoeken. Dat de heer Crommelin werkelijk vijandig staat tegenover de neutrale school, moge blijken uit zijne uitlating, voorkomende in het Maandbericht van het Nederlandsch Zendingsgenootschap van de maand Juni 1909 no. 6, waarin, ten opzichte van het res-

uitstekend. Hij wist, dat ik, zoodra de punka ophield, den koelie riep om ze weder aan den gang te brengen. Als de man sliep, maakte hij hem wakker. Hij ontlekte ook, dat het prettig was om in den luchtstroom te liggen. Stanley had hem dit waarschijnlijk in de barakken al geleerd, want zoodra de waier stil was, begon Garm te huilen, en als de man daardoor niet wakker werd — wat bijna altijd gebeurde — liep hij naar hem toe en begon hij aan diens oor te blaffen. Vixen was een slim hondje, maar zij kon toch nooit het verband tusschen de punka en den koelie begrijpen. Garm bezorgde mij op deze wijze koële nachten.

Nisttemin voelde het beest zich dood ongelukkig en in zijn smart hechte hij zich zoozeer aan mij, dat Vixen, die dit bemerkte, er jaloersch van werd. Zoodra ik van de eene kamer naar de andere ging, volgde Garm mij; als mijn pen ophield met schrijven, begon Garm mijn hand te likken; als ik half wakker, mij op mijn peluw omkeerde, kwam Garm naar mij toe, hij besefte immers, dat ik de eenige band was tusschen hem en zijn zoozeer beminden ouden baas. Dag en nacht, nacht en dag was in zijn trouwe bogen slechts deze vraag te lezen: „Wantneer zal er een einde aan mijn verbanning komen?”

(Wordt vervolgd).

VACANT

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR
ET EMERGO” :: DEN HAAG

THEOSOFIE, DE THEOS. VEREEN. EN DE THEOS. BEWEGING.

50 pag. 8° roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.65

REÏNCARNATIE EN KARMA.

40 pag. 8 roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.65

DRIE OPSTELLEN OVER KARAKTERVORMING EN OPVOEDING.

100 pag. 8° kl. med. Ingen. f 0.50, geb. f 0.80

COSMOLOGIE,

Elementen der Practische Astrologie

13 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.50

COSMOLOGIE,

De Astrologie als Levensleer.

11 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.—

door A. E. THIENS.

Het eerste werkje, in brochure-vorm, voorziet in een werkelijke en lang gevoelde behoefte. In een kort, helder, afgerond betoog legt het aan een ieder, en voornamelijk aan den buitenstaander, die zich op de hoogte wenscht te stellen van wat Theosofie eigenlijk is, niet alleen haar verschillende leeringen duidelijk en logisch uiteengezet voor, enz.

Van de „Drie Opstellen over Karaktervorming en Opvoeding” geeft het eerste opstel ons als het ware de essentie van wat verhandeld is tijdens het „Eerste Congres voor Zedelijke Opvoeding”, gehouden te Londen van 25 tot 29 September 1908.

„Theosophia”, Febr. 1911.

We zouden dit boekje een bijzonder groot debiet toewenschen, inzonderheid in die kringen waar opvoedkunde dagelijksch brood is, en waar toch vaak niets dan steenen te vermalen gegeven worden.

In elk geval moest het in geen enkele paedagogische bibliotheek ontbreken.

„Eenheid”, 19 Nov. 1910.

Wij kunnen slechts met moeite den lust bedwingen uit den rijkdom van diepe gedachten, daarin neergelegde eenige te citeren...

„De Avondpost”, 26 Nov. 1910.

Hij wil slechts den overwegenden ernst van het vraagstuk der opvoeding tot ons doen doordringen, hij bedoelt ons aan het vragen en denken te brengen en daarin slaagt hij zeer zeker

„Correspondentieblad van den Nederlandschen Kinderbond”, Aug. 1911.

... een zeer handig boekje, om kennis te nemen van het wezen der theosofie.

„Prov. Drentsche en Asser Cr.”,
14 Nov. 1910.

de handelszaken. De vreemde groot-handel schijnt de kennis der Chineesche taal en haar letterschrift dus wel op prijs te stellen. Aldus merkt het blad op.

De Chineesche school te Buitenzorg.

De heer Tan Liang Kun draagt onlangs, in gezelschap van den secretaris van het afdelingsbestuur der Jong-Chineesche Vereeniging te Buitenzorg, een bezoek aan de Chineesche school aldaar en had toen de gelegenheid zich persoonlijk te overtuigen van de vorderingen, welke door de leerlingen waren gemaakt, en van de veranderingen ten goede, welke in vele opzichten waren aangebracht.

Het schoolgebouw, zegt hij in de Ho Po van 21 Augustus j.l., was ruim en fraai, terwijl op eene vermeerdering van het aantal leerlingen valt te wijzen. Zoowel de Engelsche taal als de Chineesche mandarijntaal werden met vrucht onderwezen. Hetgeen hem het meest opviel was de gewijzigde kleederdracht der vrouwelijke leerlingen. Zij droegen een broek en een Sjikibaadje, zooals de tegenwoordige Chineezers in China gebruiken, en zijn dus blijkbaar met haar tijd medegegaan. Zelfs waren zij Batavia vooruit, alwaar, voor zoover bekend, tot heden, alleen de dochter van den Luitenant der Chineezers Lie Hin Liam van de gewijzigde kleederdracht gebruik maakte. De indruk dien de schrijver van het bezoek mede nam, was zóó gunstig, dat hij in dat feit aanleiding vond om een en ander in de Ho Po bekend te stellen, in de hoop, dat de Chineesche scholen elders in Nederlandsch-Indië, het Buitenzorgsche voorbeeld zullen volgen.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCHE KOLONIËN.

Na een lange reis door Zuid-Afrika in het moederland teruggekeerd, heeft lord Grey zijn indrukken weergegeven aan een vertegenwoordiger van 't Reuter agentschap. Zij hebben beteekenis om de hooge positie, die de staatsman nu inneemt, maar ook doordien hij vroeger administrateur van Rhodesia was en thans directeur van de British South Africa Company is. Wij volgen hem niet op den voet, doch doen slechts hier en daar 'n greep.

De verandering in de laatste 10 jaren tot stand gekomen is niet alleen merkwaardig, maar ook alleszins weldadig te noemen. De grondwet is oprecht aanvaard door alle rechtgezinde Zuid-Afrikanen. 't Volk heeft zich ernstig op de economische ontwikkeling van 't land toegelegd. De twisten tusschen de rassen onderling verontrusten lord Grey weinig waar 't de blanken betreft. De wrijving zal spoedig ophouden als zij, die zich met politiek bemoeien, en de pers willen meewerken. Zonder twijfel hechten de bewoners, die van Nederl. afkomst zijn, aan hun taal en hun traditiën, maar die eerbied voor 't verleden, sluit geen eerbied uit voor 't Britsche rijk, dat hun oprecht te gemoet treedt. De Hollandsch sprekende ouders erkennen bv., dat een kind, opgevoed zonder Engelsch te leeren, in den strijd om 't bestaan een arm op den rug gebonden heeft. Het door generaal Botha en zijn collega's gegeven voorbeeld, door 't zenden van hun kinderen naar de beste Engelsche scholen, zal al meer en meer navolging vinden.

Een nieuwe ondernemingsgeest vol vertrouwen in de toekomst heerscht er. De bevolking begint het besef te krijgen van de rijkdommen en de bronnen van welvaart van 't land. In 1902 vormden de mijnaangelegenheden 't eenige onderwerp van gesprek in Rhodesia en Transvaal, thans worden de landbouwvraagstukken er druk besproken. Er zijn echter nog vele rijke landstreken, dichtbij een spoorweg, die niet ontgonnen zijn, 't is te hopen, dat weldra een groot aantal jonge mannen van de Engelsche scholen daarheen zullen trekken, behoorlijk onderlegd voor de taak, die daar wacht.

Een nieuwe beteekenis is ook aan Rhodesia en de Unie verleend door 't vervoercontract, gesloten tusschen sir D. Graaff en sir O. Philipps. Juist toen de onderzoekingen van Dr. Theiler den landbouwers 't middel had aangewezen om hun veestapel te beschermen tegen de epidemiën, die zooveel verwoestingen hadden aangericht, hebben de eigenaars van de Union Castle Line 't gratis overbrengen van vee van Engeland naar Z.-Afrika toegestaan.

Deze maatregel was edelmoedig en wijs; hij opent 't vooruitzicht voor den uitvoer van groote hoeveelheden Z.-Afrik. vleesch, tot groot voordeel van den verbruiker, de nijverheid, 't transportwezen en den veehouder. Een verlaging op de vervoerprijzen van

meelproducten, vruchten en andere landbouwvoortbrengselen belooft ook veel voor de toekomst.

Bij 't rassenvraagstuk spraken wij niet over de tegenstelling blank en zwart. Toch heeft lord Grey ook hierover een beschouwing gegeven, die o. i. echter niet veel zegt. Er is geen moeilijker vraagstuk dan de houding door een Europ. regering aan te nemen ten opzichte van zwarte onderdanen, waarvan 't den welvaart wil verzekeren. De meest verlichten der Z.-Afrikaansche staatslieden en burgers erkennen, dat 't noodig is de hooghartige onverschillige houding betreffende de belangen van den inlander te doen plaats maken voor een meer sympathieke. De moeilijkheden zijn verergerd, meent lord Grey, door het sedert 5 jr. ingevoerde kiesrechtstelsel, dat de regering, bij elk harer voornemens om een meer verlichte inlander-politiek toe te passen, als een molensteen om den hals hangt. De leiders der twee politieke partijen zullen 't eens moeten worden over de wijze, waarop 't inlander-vraagstuk voor Z.-Afrika 't beste is op te lossen, zoodat de stembusstrijd de regering niet met onmacht slaat.

De eigenaardige stelling, die de War office in 't moederland inneemt ten opzichte van de garnizoenen en de verdedigingsmiddelen in de koloniën, hebben de behoefte doen gevoelen aan een inspect.-generaal der overzeesche gewapende macht. Sir J. French was dit nog voor 't moederland en de koloniën, zijn taak was echter te omvangrijk om ze met werkelijke verantwoordelijkheid te kunnen waarnemen; daarom is zij nu gesplitst. Generaal sir Ian Hamilton maakt nu zijn inspectiereis, beginnende met de in China gedetacheerde troepen, zal daarna Hongkong worden bezocht. Dan komt Singapore aan de beurt; na de Straits Settlements, wordt via Ceylon met Colombo, naar de Rode Zee gereisd. 't Programma voor Egypte, Soedan en Cyprus is nog niet vastgesteld; de generaal zal eind-Januari te Malta terug zijn.

De bezittingen in West-Indië, de vraagstukken in verband met de opening van 't Panamakanaal, en de toestanden in Z.-Afrika en Rhodesia zijn bij een vorige opdracht in behandeling geweest en kunnen dus wat wachten. Maar N.-O. Afrika, Somaliland, Nyasaland, Ouganda en O.-Afrika zullen zeker ook aan een militaire inspectie onderworpen worden; generaal Ian Hamilton heeft voor den eersten tijd werk genoeg aan 't verwerken voor de War office van hetgeen zijn tegenwoordige reis hem te zien zal geven.

De School of tropical medicine zendt een expeditie naar Jamaica en West-Indië, in samenwerking met de Colonial office. Dat wordt de 29e medische expeditie door deze school uitgerust. Zij gaf daarvoor in totaal 30000 pd. st. uit. In 't geheel heeft zij meer dan 100000 pd. st. voor haar doel besteed, dit werd vrijwel geheel door vrijwillige bijdragen verkregen.

De voorzitter der school, sir W. Lever, maakt een reis door West-Afrika, om er de verhoudingen en toestanden te leeren, waaronder de Europeanen daar te werken hebben.

Maak eens een vuist als je geen arm hebt. Egypte wil den kalifh wel helpen, maar hoe zou 't steun in Turkije brengen? Intuschen laat 't zijn gemoed toch spreken.

„Uit Kaïro wordt geseind: In de mohammedaansche wijk Boelak kwam het tot ernstige betoogingen tegen de vreemdelingen. Een Arabische sjeich drong de Grieksche kerk binnen, die naast 't Duitse consulaat ligt, en hield daar een anti-christelijke toespraak. Spoedig verzamelden zich tienduizend Arabieren. Het kwam tot botsingen met de politie, waarbij velen aangehouden werden. Drie politieagenten werden gekwetst. Ten slotte moest de brandweer tusschenbeiden komen. Desniettemin duren de betoogingen voort. De menigte werpt de Europeanen met steenen. Ook naar 't rijtuig van den Duitschen vice-consul wierp men met steenen. Het consulaat heeft alle vensters aan de eene zijde van het gebouw met ijzeren luiken gesloten.”

Opmerkelijk mag 't heeten, dat Engeland Egypte nu niet schijnt te breidelen in zijn ijver voor de Ottomanische zaak. Tijdens den oorlog tusschen Turkije en Italië ware 't zeer natuurlijk geweest,

FIRMA W. ROELOFSEN
WIJNHANDEL
COLUMBUSSTRAAT 101 's-GRAVENHAGE
TELEFOON No. 2774
SPECIALITEIT IN FIJNE LIKEUREN,
- WHISKY EN GEDISTILLEERD

MAGAZIJN INSULINDE
62 SPUISTRAAT. - Telefoon 3687. - DEN HAAG.
Beslist goedkoopst en soliedst adres voor Dames, Heeren- en Kinder-Ondergoederen. — Onze prijzen zijn ver beneden elke concurrentie. — — — —
SPECIALAAL INGERICHT voor Indische Families.

83 TOKO ROKO.
Edisonstraat, hoek Copernicusplein - DEN HAAG
AANBEVOLEN MERKEN:
MORAS 3 Cts. DELIPROEF 3 Cts. FANCY 4 Cts. BEETHOVEN 4 Cts. Prof. 't HOFF 5 Cts. DORATHEA 5 Cts. EN VERDERE RUIME KEUZE.
Mij beleeft voor een bezoek aanbevolen houdend van H.H. Rookers P.S. Verzending naar binnen- en buitenland B. B. FELIX.

VACANT

„BOEATAN”

Magazijn van Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag

Zie Etalage — Zie Etalage



Verschenen de DERDE DRUK van:

**DE AFRICHTING VAN
DEN POLITIEHOND,
DEN AMBULANCE-
EN OORLOGSHOND**

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

door

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „Cynophilia”, gehouden van 22 tot 24 April 1910 te Amsterdam.

1e Druk December 1908

2e Druk Februari 1909

3e Druk April 1910

Prijs geb. f 1.25.

Prijs geb. f 1.25.

UITGAVE DER
N. V. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG.
TELEF. INTERC. Nos. 4424 en 4404.

dat Egypte, in naam onderdanig aan den sultan, dezen hulp verleend en althans den doorvoer van alle behoeften naar Tripoli begunstigd zou hebben. Engeland zorgde dat dit niet gebeurde, Egypte werd kalm gehouden. Thans mag Egypte zich wel uiten.

FRANSCH KOLONIËN.

Alcohol in Tunis. De Dépêche tunisienne heeft den strijd aangeboden tegen de aanmoediging der dronkenschap bij inlanders, waaraan Frankrijk zich in Tunis schuldig maakt. Na op 't sterke voorbeeld gewezen te hebben van een Arabier, die, om 't einde der vastenmaand te vieren, zich zóó aan onzietbaarheid buitenging, dat hij in dronkemaanswoede een makker doodde, leest 't blad de Franschen de les. In naam worden de mohammedaansche instellingen geëerbiedigd, alleen geloovigen mogen in de moskee komen; openbare godsdienstvertooningen mogen niet gehinderd worden; de muselmansche universiteit en de inlandsche rechtbanken worden in eere gehouden. Maar terzelfder tijd laat men een ontwaarding der zeden toe, zonder eenige belemmering te beproeven. De Koran verbiedt 't gebruik van wijn en sterken drank. Dit voorschrift werd trouw in acht genomen vóór de komst der Franschen; dronkenschap werd zwaar gestraft, van alle deugden van den muselman was matigheid zeker de minst betwisbare. Thans worden vrij de drankgelegenheden geopend, de inlandsche overheid durft er niet tegen op te treden, de alcohol begint in de groote steden een verwoesting aan te richten, die reeds bedenkelijke afmetingen aanneemt.

't Grootste Tunisische blad schijnt niet tot dovan gesproken te hebben; 't kon althans in zijn nummer van 12 October melding maken van maatregelen, die door den khalifa van Djerba getroffen zijn. De publieke omroeper en de cheiks hebben bekend gemaakt, dat streng zal worden opgetreden tegen openbare dronkenschap. Wel is natuurlijk een protest ingekomen van de dronkslijters maar de Dèpêche verwacht een volhardend optreden van den khalifa en vraagt steun daartoe van de Fransche autoriteiten. Of hierop inderdaad gerekend mag worden?!

Vernemen wij hier niet een klank, die ook beteekenis heeft voor eenige gedeelten van Nederl. Oost-Indië? Wijs beleid brengt mee 't niet zoover te laten komen, dat 't misbruik grooten omvang aangenomen heeft, maar 't kwaad in zijn opkomst te beteugelen.

De koloniale geschiedenis van alle landen kan voorbeelden aanwijzen van tot gezag gebrachte inlandsche grooten, die niet tegen de weelde opgewaasden, er toe komen misbruik te maken van de verkregen macht en dan weer afgezet moeten worden, door hetzelfde opperbestuur, waaraan zij hun grootheid te danken hadden. Een dergelijk verhaal brengt ons nu weer le Journal officiel de l'Afrique territoriale française van den sultan van Ouagadougou. Na de inname van Abécher zag de militaire commandant van Tehad er heil in voorloopig sultan te worden, tegenstander van den vijandigen sultan Doudou, met 't bestuur te belasten, onder toezicht van Fransche ambtenaren.

Een door hem geteekend verdrag omschreef zijn macht en verzekerde een afdoende controle zijner daden. Maar despotisch en voortvarend, als hij is aangelegd, zag Acyl spoedig in zijn waardigheid een gemakkelijk middel om rijk te worden en om roegere veeten te wreken. De vele waarschuwingen van kolonel Largeau, de tegenwoordige bevelhebber van Tehad-gebied, werden door den sultan in den wind geslagen, en 't werd noodig de bevolking tegen zijn dwingelandij in bescherming te nemen. Dit zoodanigen omvang aangenomen, dat Frankrijk de verantwoordelijkheid niet langer kon dragen. De kolonel deed den 14en Juni Acyl en diens weelder gevangen nemen en ze voorloopig te Laf in verzekerde bewaring houden.

De sultan werd niet vervangen. Het bestuur zal rechtstreeks door de districtshoofden worden uitgeoefend, onder leiding van den milit. bevelhebber.

Wij maakten er kort geleden melding van, hoe alle mededingers voor een zetel in de Fransche academie zich hadden teruggetrokken, om de candidatuur van generaal Lyautey, le brillant soldat, vrij te maken. Nu dezen inderdaad een plaats onder de onsterfelijken is toegekend, mogen wij niet nalaten de werken te ver-

melden, waardoor hij voor die onderscheiding in aanmerking is kunnen komen. Hij schreef een studie over de sociale rol van den officier, een over de rol van 't leger in de koloniën, een over 't zuiden van Madagaskar. Bovendien voerde hij in de laatste 20 jaren een correspondentie met Melchior de Vogué, die zeer de aandacht trok in die in verscheide boekdelen, de geheele koloniale geschiedenis van Frankrijk van den jongsten tijd behandelt.

DUITSCH KOLONIËN.

De D. telegraafkabel van Emden over de Canarische eilanden naar Monrovia zal worden verlengd naar D. Kameroen en Z.-W.-Afrika. De regeering hoopt België bereid te vinden die kabel ook naar Banana te leggen voor het telegrammenverkeer met Kongo, maar aangezien de gemeenschap over de Fransche kabel, via Loango, tot nu toe voldoende in de behoeften van Kongo voorziet, is het te betwijfelen of België voor de groote uitgaven te vinden zal zijn. Als D. de kosten alleen moet dragen zal 't zwaar moeten offeren om zich een eigen telegraaflijn te verzekeren.

CHINEESCHE GEHEIME VEREENIGINGEN.

Leerrijk voor de Nederl. regeering! Een bevelschrift van den president van de Chin. republiek brengt in herinnering, dat de grondwet de vrijheid van vereenigen en vergaderen heeft ingesteld. Maar dit recht mag niet worden uitgeoefend tegen 't algemeen belang en tot verstoring der orde. De omverwerping heeft opgehouden, de opbouw is begonnen. De wet zal de vereenigingen beschermen, die tot 't algemeen welzijn bijdragen, maar alle geheime bijeenkomsten, of die, welke onder een politieke naam, complotten smeden, zijn door de wet verboden en kunnen niet toegelaten worden..... Zij staan buiten de wet. De bevelvoerende generaals moeten 't leger en de politie aanwenden om ze, volgens de wettelijke voorschriften, op te heffen.

Willen ze zich niet naar de voorschriften voegen dan moeten de leden gevangen genomen en, als samenzweers tegen de gevestigde orde, gestraft worden.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De Indische partij.

In Nr. 19 van Insulinde, het orgaan der vereeniging van dien naam, geeft het hoofdbestuur dier vereeniging den indruk weer, welke de bekende vergadering van de z.g.n. Indische partij te Semarang op 18 Sept. j.l., op hem gemaakt heeft.

Men leest o.m.: „Eene vergadering van Indiërs, gelijk die van den 18en September, heeft tot dusver in ons schoon vaderland nimmer plaats gehad. De gemoederen der Indiërs zijn in deining gebracht. Het zelfbewustzijn van den Indiër is ontwaakt. De natrillingen van die vergadering werken nu nog in menig gemoed. Goed zoo, kameraden, verdoof ze niet. Houdt ze als een zoete herinnering in 't hart. En plant ze voort op Uwe nakomelingen. Reeds dagen voor de vergadering waren onze kameraden reeds in spanning. Met ongeduld werd de dag van de vergadering afgewacht. En ziet, toen het oogenblik aangebroken was toen onze Douwes Dekker op het podium klom, toen brak een spontaan donderend applaus uit (dus er was geen claque, d. i. handgeklap van gehuurde toejuichers aanwezig). De geheele vergadering trouwens was een machtige triomf. Een gebeurtenis.

De samenstelling van de sprekers, allen Indiërs, een zeldzaam iets, was bijzonder goed gekozen. Kameraad Douwes Dekker was meer voor de ontwikkelden, kameraden Brunsveld van Hulten en Topee bereikten de middelmatigen, terwijl kameraad Van der Poel vooral sprak tot in het diepst van de harten der anderen, in het bijzonder tot onze Javaansche broeders.....

Kameraden, zorgt er voor, dat onze kameraad Douwes Dekker tijdens zijn leven evenals groote mannen, als Multatuli, zijn voorvader, Domela Nieuwenhuis en anderen niet door het slijk gesleurd en eerst na hun dood geëerd worden. Neen, kameraden laat de wensch van „Mataram" bewaarheid worden, dat voor onzen Douwes Dekker nog in zijn leven een eerezuil worde opgericht.

Iedere verdachtmaking aan zijn adres moeten wij, Indiërs, zijn vurige partijgenooten, onmiddellijk en op besliste wijze den kop indrukken. Wij voelen, dat thans onze kracht tot uiting is gekomen en dat met die kracht rekening moet worden gehouden..."

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

Hofleverancier.

HONING ONTBIJTKOEK.

HONING SUCADEKOEK.

HONING GEMBERKOEK.

N. LOEB, Noordeinde 109. Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

Modemagazijn „BRUSSEL”, Weimarstraat 61 :: DEN HAAG.

Speciale verkoop van

GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES- en KINDERHOEDEN.

— CHAPELLERIE en BONTWERKEN. —

AUG. W. J. BRÜNINGS.

VACANT

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

NEDERLANDSCH-INDISCH ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK. 's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN. LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN. ADMINISTRATIËN.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
 NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
 TELEFOON N^o. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

Levensbericht van Melchior Treub.

In de Levensberichten der afgestorven medeleden van de Maatschappij der Nederl. letterkunde te Leiden (Bijlage tot de Handelingen van 1911—1912), schrijft Dr. J. P. Lotsy een levensbericht van professor Treub.

Over prof. Treub, wiens naam zoo nauw verbonden is aan 's Lands Plantentuin te Buitenzorg, is na zijn dood zeer veel geschreven; zijn groote verdiensten werden door verschillende geleerden in het volle daglicht gesteld. Van den inhoud dier geschriften, werd door ons in dit blad geregeld melding gemaakt, zoodat we thans meenen te mogen volstaan met slechts de aandacht te vestigen op de bijdrage van Dr. Lotsy, die constateert, dat de tijd dien hij „onder Treub diende, tot de gelukkigste herinneringen uit zijn ambtelijke loopbaan behoort.”

Monumentenrecht.

Monumentenrecht. Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de rechtswetenschap aan de Rijks-Universiteit te Leiden..... te verdedigen op Vrijdag 8 November 1912, door Johan Willem Frederiks.

Een belangrijk proefschrift, waarin de schrijver ook een hoofdstuk wijdt aan monumenten in onze en andere koloniën.

Wat de heer Frederiks over Ned.-Indië zegt komt verkort op het volgende neer:

In onze Archipel zijn de Hindoe-monumenten verreweg de talrijkste en belangwekkendste. Deze voornamelijk heeft de regeering onder haar bescherming genomen. De bemoeiing der overheid met de monumenten kan in twee tijdperken worden verdeeld. Tijdens de eerste, die tot plm. 1840 liep, was 't hoofddoel der regeering de meest belangrijke kunstvoorwerpen te verzamelen en deze naar het moederland ter plaatsing in de musea op te zenden. Dat hiermede een schandelijk vandalisme werd gepleegd, behoeft geen nader betoog. In 1804 pleegde Engeland zijn beruchten tempelrooi te Singasari, waar hij zes groote beelden wegvoerde, die zich thans te Leiden bevinden. Prof. Reinwardt deed een studie-reis naar Indië en als gevolg daarvan had in 1819 de eerste zending van oudheden naar Europa plaats. Hoezeer dergelijke handelwijzen ook waren af te keuren, zij brachten voor de monumenten deze voordeelen mede, dat men zich met de bestudeering daarvan ging bezig houden, iets wat vroeger voornamelijk door buitenlanders gebeurde (men denke in de eerste plaats aan Raffles). De eerste maatregel dienaangaande dateert van 24 Juli 1823, waarbij den residenten op Java werd verzocht met de meeste zorg voor de bestaande monumenten te doen waken.

Sedert 1843 heeft het Bataviaasch Genootschap zich steeds meer 't lot der monumenten aangetrokken en sedert werden verschillende besluiten uitgevaardigd, die het behoud van oudheden bedoelden. Maar ondanks deze voorschriften werden bij voortdurend vele uit een oogpunt van geschiedenis of kunst belangrijke voorwerpen aan de beschikking van het gouvernement onttrokken.

Van belang was een besluit van April 1878, waarbij de uitvoer van oudheden zonder vergunning van den Gouverneur-Generaal werd verboden op straffe van geldboete van 25 tot 500 gulden.

Ondanks vele voorschriften bleef het echter met den toestand der momenten droevig gesteld, waarom in Juli 1900 een commissie werd benoemd, die tot taak had de Regeering voor te lichten op welke wijze de beroemde Borobodoer het beste kon worden behouden. Voorzitter dezer commissie was Dr. J. L. A. Brandes, de uitmuntende archaeoloog, die onnoemelijk veel voor de Indische monumenten heeft gedaan.

Het volgend jaar ging de Regeering nog verder en benoemde een „Commissie in Nederlandsch-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera”, terwijl in Nederland eene „Commissie van bijstand” werd ingesteld.

De taak dezer commissie bestaat in het samenstellen van archaeologische en architectonische beschrijvingen van de oudheden op Java en Madoera; het in teekening brengen of photographieeren dier oudheden, voor zoover dat nog niet is geschied; het vervaardigen van gipsafgietsels en het aangeven van middelen om de monumenten voor verval te behoeden. Aan de Regeering moeten driemaandelijksche rapporten worden uitgebracht over de verrichte werkzaamheden en over die, welke de commissie voornemens is te verrichten. Twee monografiën over oudheden zijn thans verschenen, n.l. Tjandi Djago en Tjandi Singasari.

In 1905 leed de commissie een zwaar verlies door het overlijden van haren voorzitter, Dr. Brandes. Eerst in 1910 werd in de daardoor ontstane vacature voorzien door de benoeming van Dr. Krom tot voorzitter dier commissie.

De commissie, die haar taak ruim opvat, houdt zich niet alleen bezig met de Hindoe-oudheden, maar ook met die uit andere perioden. Bovendien trekt zij zich ook het lot der buiten Java en Madoera gelegen monumenten aan, vooral van die op Sumatra.

Dat de Regeering het streven der commissie zoo veel mogelijk steunt, blijkt wel uit het feit dat kort geleden een afzonderlijk bureau voor de commissie is geïnstalleerd.

De Regeering heeft thans reeds ongetwijfeld veel voor de Indische monumenten gedaan. Het goede voorbeeld van Engeland en Frankrijk, die te voren reeds oudheidkundige commissies in de koloniën hebben ingesteld, hebben wij gevolgd. En in Voor- en in Achter-Indië zijn sedert monumenten-wetten uitgevaardigd. Moge Nederland spoedig ook dezen gewichtigen stap doen!

Dan toch eerst is — volgens schrijver — het behoud der talloze merkwaardige monumenten welke onze Archipel bezit, afdoende gewaarborgd.

Eigen Haard.

No. 44 van Eigen Haard bevat het vervolg van de interessante studie van den heer J. F. L. de Balbian Verster over de geschiedenis van het Compagnieschip „Blijdorp” (1723—1733). (Naar aanleiding van een scheepsmodel.) Tal van illustraties verlichten den tekst.

Verder brengt dit Nr. het portret van Mr. G. Vissering, met een bijschrift, waarin Mr. V.'s kundigheden worden uiteengezet: we citeeren enkele zinsneden:

„Eerst als president der Javasche Bank is Vissering's eigenlijk werk begonnen..... Toen begon de eigenlijke werkzaamheid als economisch regeerder: het verdrijven van den dollar uit Sumatra, de invoering van giro-verkeer en de leiding der algemeene financiële politiek voor Indië.

De Javaverslagen der Javasche Bank werden colleges op economisch gebied; de lezer van die verslagen gevoelt, hoe de financiële problemen worden beheerscht en de tougels vast in de hand worden gehouden.

Semarang vooruit.

In het 1 November-nummer van „Het Nederlandsche Zeewezen” geeft de heer I. Scheltema de Heere een geïllustreerd overzicht van den stand der werkzaamheden aan Semarang's havenwerken. Hoewel vele moeilijkheden te overwinnen zijn, gaat de bouw toch geregeld vooruit.

Een roman uit den tijd der O.-I. Compagnie.

Van de hand van Maurits Wagenvoort is bij L. J. Veen te Amsterdam verschenen: Het stijfhoofdige bruidspaar. Roman uit den tijd der O.-I. Compagnie. We knippen de volgende bespreking uit de N. Rott. Courant:

„Wat zij heeft, Jan! Zij heeft, dat zij sterft onder je stijfhoofdigheid!”

Wie bedenkt, dat dit gebeurt „in zoo'n pestplaats als Mazulipatnam” zal beseffen, dat Jan wel koppig zich gedraagt tegenover haar „die hij liefheeft. En dat, terwijl we van den krankenbezoeker Joannes Koekebakker de verzekering erlangen mochten: „Het is een knap paar, en zij zijn aan mekaar gewaagd, want alle twee hebben ze koppen van ijzer en harten van goud!” „Maar het scheen wel of die twee elkaar enkel hadden lief gekregen om zich het leven te verbitteren.”

Dat de dood er op volgt, is zeker een kras staaltje van den invloed der halsstarrigheid. „Niettemin, wie was er onder de Hollanders in de vermaledijde landen der Compagnie, niet zoo vertrouwd met den Dood, dat hij 't heengaan van een bloedverwant of goeden vriend niet ongebogen wist te dragen? Zeker men dacht er niet altijd aan onder den arbeid vergat men het wel eens, maar allen wisten het: elk oogenblik stonden zij tegenover den Dood. Dit bewustzijn deed het Leven spoedig de smart door een sterfgeval veroorzaakt, stillen.”

Men houdt dezen indruk: ook van het boek..... In bovenstaande citaatjes is de vertelling, welke de heer Wagenvoort uit den tijd der O.-I. Compagnie doet, saangevat: doch het verhaal is hem blijkbaar niet alles. Hij heeft ook zeden en menschen willen teekenen. Op bladzijde 35 hooren we al, dat „de Hollandsche begraafplaatsen, waar ook in de wereld de Compagnie hare factorijen bezat: in het groote Hindoestan, of in Pegu, in de Molukken of op Java, aan de Straat van Malacca of op Ceylon, spoedig te Klein waren. Ieder harer dienaren zag er, ietwat scheel naar uit als zijn voorland, indien hij er niet een of meer bloedverwanten had liggen.” Men mag, dunkt ons, zelfs wel onderstellen, dat wie geen plan had gauw huis-toe te gaan, naar het kerkhof als een voorland keek, ook al had hij er wel familie liggen. Doch — zoo verzekert Wagenvoort — „niettemin werd het leven door hen

HUPFELD'S FILIAAL
DIRECTIE:
DUWAER & NAESSEN
PIANO-, PHONOLA- en MUZIEKHANDEL
IS GEVESTIGD:
's-GRAVENHAGE **AMSTERDAM**
Kneuterdijk/Heulstraat, Stadhouderskade,
Tel. No. 27. Tel. No. 4698.

Firma J. R. JEDELOO
FABRIEK EN MAGAZIJNEN VAN DIAMANTEN
:- GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN.
9 SPUISTRAAT 9
Telef. 1603. DEN HAAG. Telef. 1603

Magazijn **KUNSTNIJVERHEID**
VEENESTRAAT 56.
Blouses - Jupons - Nouveautés
DAMES-HANDWERKEN
Steeds het nieuwste.

VACANT

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Levensverzekering
in elken vorm.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAJA.

Vestigt U in NIJMEGEN!
Voor inlichtingen wende men
zich aan het SECRETARIAAT van
NIJMEGEN VOORUIT!
M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

| | | |
|---|--|--|
| VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECTALE INRICHTING voor de | GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149. | GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. oft f50.— p.j. af. „ „ -80.— „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKING TROPEN. |
|---|--|--|

geleefd met moed en opgewektheid, ondanks de voortdurende bedreiging van ziekten, pestilentiën en dood." Het was immers de gouden eeuw. „Den Ooster- schen heeren overal, met uitzondering dan van Japan, had de Compagnie de scherpzede tanden en nagels afgevlind." „De Mooren hadden ervaren wie en wat de Hollanders waren." De heer Wagenvoort vertelt er met greigheid van. Het was een kleine tijd en ook een van gezelligheid en van veel feest en cere- moniën, waarbij de Hollanders door de pompeuze „Mooren" met bloemen ontvangen werden en zelfs nog „een tuiltje kregen om er nu en dan den neus mee te vergasten." Van zulke bloempjes is de ver- telling vol.

Een spoorwegverbinding in Noord-Suma ra.

De ingenieur J. C. Loman bespreekt in het jon- ste Nr. van De Ingenieur een regeeringvoorstel, dat dezer dagen in ons Parlement in behandeling zal komen, dat „hoewel sober toegelicht, en onschul- dig van uiterlijk, uit een ingenieursoogpunt niet van belang zal zijn ontboot."

Schr. bedoelt de voorgenomen verlenging van de Atjeh-lijn, die plm. 40 K.M. vergroot zal worden om een aansluiting te verkrijgen met het Deli spoorweg- net. Dat men daartoe wil overgaan is voor schr. een volslagen raadsel. In den breede voert hij zijne bezwaren aan, waarvan een enkel voorbeeld.

„Waar de natuur gratis een prachtverbinding geeft n.l. den waterweg *), gaat de Indische Re- geering voorstellen, in dit onherbergzame oord te bouwen een tramlijn om twee spoorwegnetten, die economisch niets met elkaar te maken hebben, aan elkander te verbinden, ten koste van schattengeld. Dat men ooit de Atjehsche producten per as zal brengen naar de havens van Deli, n.l. Belawan, is uitgesloten. Hoe laag men de vrachten ook stelle, nimmer is concurrentie mogelijk met de kustvaart. De bevolking zelf zal ook bij grootere afstanden de stoomboot verkieszen boven de steeds duurder spoorwagens. Haast is er dus allerminst om deze verbinding tot stand te brengen."

Weekblad voor Indië.

No. 21 van het Weekblad voor Indië bevat met betrekking op Indië de volgende bijdragen: Mr. J. van Davelaar (president van het Hooggerechtshof van Ned.-Indië), door M. van Geuns (met portret). — Brieven van een Inlander (vervolg). — De ker- messe d'été in den stadstuin te Soerabaja (met afb.), door v. d. L. — Indische penkrassen, door Oftei. — Bij de rechterlijke macht. Uit het levensboek van een Indisch ambtenaar, 1892—1907 (vervolg), door W. van Delft.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 44: A handbook of sugar ana- lisis, door H. C. Pijnsen Geerligns. — Koloniaal- verslag 1911, door E. van der Laan. — Een ar- beidsovereenkomst voor Java, door M. van Geuns. — De tinproductie van Bolivia. — De vooruitzich- ten der tinproductie. — Productie van petroleum in 1911. — De wereldproductie en consumptie van ca- cao. — Kultuurberichten. (De resultaten van 1912 suikercampagne op Java. Java-thee in Canada. — Landbezet, landbouw en andere ondernemingen in Suriname. De bacove-crisis in Suriname. — Zilverdraadziekte der koffie in Suriname. Enz. Kleine mededeelingen (Landbouwtentoonstelling te Soekaboemi. — Handel en scheepvaart van Suri- name. Enz.) — Financiële berichten en verslagen, zomede de overige wettelijke rubrieken. (In de rubriek Mijnbouwberichten en Productieopgaven aan het Kol. verslag van 1911 ontleende mededeelingen over het mijnwezen en de grondproductie van Su- riname.)

**

Op den inhoud der November-afl. van De Indi- sche Gids, benevens op een opstel van Dr. E. B. Kielstra, getiteld: „Volksverplaatsingen in Indië" in „Onze Eeuw" van November, komen wij terug in ons volgend overzicht.

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatra- bode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijd- schriften.

*) Men weet dat de Atjeh-lijn evenwijdig aan de kust loopt, wat de schr. een groote economisch fout noemt.

Verscheidene periodieken, waaronder:
Hou en Trou, Vrede door Recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Bood- schapper, Revue économique, Ind. Gids, Teysmannia, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insu- lide, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscrt. En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 9 October 1912;
De Locomotief t/m 8 idem;
Het Soer. Handelsblad t/m idem;
De Sumatrapost t/m 10 October;
De Sumatrabode t/m 11 idem;
Tjahaja Sumatra t/m 8 idem;
De Indische Mercur no. 45;
Weekblad voor Indië no. 25;
De Banier no. 29;
De Bandelier no. 8;
Handelsberichten v/h Minis v. Landbouw;
De Indische Gids; aflevering November 1912;

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagel. Bestuur der Vereeniging:

De maandelijksche samenkomst van het *Dagelijksch Bestuur* der Vereeniging en de *Redactie-Commissie* van *Het Koloniaal Weekblad* zal plaats hebben op Don- derdag den 21sten November 1912, ten 8½ ure n.m., *Heulstraat 17, den Haag*.
Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.

CONCEPT-NOTULEN van de Hoofdbestuursvergadering, ge- houden op Zaterdag 26 October 1912, des namiddags ten 2½ uur, in het Vereenigingsgebouw der afdeling 's-Gravenhage, Laan van Meerdervoort 187.

Aanwezig zijn alle hoofdbestuursleden, behalve de heeren J. H. Calmeyer (Apeldoorn) en Z. G. Ph. Marsella (Rotterdam), die verhinderd waren.
De Voorzitter, Mr. A. van Geunep, opent om half drie de vergadering, en heet alle dames en heeren welkom, speciaal het nieuwe lid, den heer E. A. H. van der Heyde, van wien hij vertrouwt, dat hij met evenveel toewijding de belangen der Vereeniging zal behartigen, als dit met de andere bestuursleden het geval is, terwijl hij de heeren v. Reyn, Luitjes en Calmeyer bedankt voor hunne bereidwilligheid om opnieuw hun benoeming in het hoofdbestuur te aanvaarden.

Aangezien niemand aanmerking heeft op de notu- len der vorige vergadering, zooals die in *Het Kolo- niaal Weekblad* van 1 Aug. jl. zijn opge- nomen, worden deze, onder dankbetuiging aan den secretaris, goedgekeurd en gearresteerd.

I. De Voorzitter vraagt vooraf een opmerking te mogen maken over zijn presidium, waarbij zich het eigenaardige geval voordoet, dat alle andere be- stuursleden hier met een hooger rechtstitel aanwe- zig zijn dan hijzelf kan aanwijzen. Immers, waar de andere leden allen hun mandaat kregen van de Alg. Vergadering, werd hij slechts „voorloopig" benoemd door het Dag. Bestuur en aangezien art. 11 van het Huish. Reglement voor een definitieve be- noeming verwijst naar een „gewone" algemeene ver- gadering, die alleen in Juli kan plaats hebben, kon hij ook geen buitengewone alg. vergadering bijeenroepen om die benoeming te bevestigen. En weldra zal nu het Dag. Bestuur weder voor eene nieuwe keuze worden gesteld, daar hij in de vol- gende maand naar Ned.-Indië vertrekt. Met het oog daarop heeft het Dag. Bestuur gemeend thans van deze gelegenheid gebruik te moeten maken om voor de vervulling van die nieuwe vacature het oordeel van het Hoofdbestuur in te winnen. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat ons eereid, de heer Bak- huizen van den Brink, weder bereid zal worden gevonden de voorzittersfunctie te aanvaarden en gaarne zou thans het Dag. Bestuur van de verga- dering vernemen, of het ook met den wensch van het Hoofdbestuur overeenkomt, dat in die richting de noodige stappen worden gedaan, wat bij luide acclamatie toestemmend wordt beantwoord.

II. Ten opzichte van het Informatie-bureau kan de Voorzitter mededeelen, dat het werkje No. 6, han- delende over den werkring en de vooruitzichten van den ambtenaar bij het Onderwijs in Ned.-Indië, sedert is verschenen, en dat de arbeid van Dr. Winkler, betreffende den Geneeskundigen dienst in Ned.-Indië, persklaar ligt.

In dit jaar werden verder reeds 276 schriftelijke en 171 mondelinge adviezen verstrekt, welke veelal ook betrekking hadden op verzoeken om plaatsing in betrekkingen bij landbouw of industrie in N.-I., waaraan echter bij de tegenwoordige inrichting van

P. J. VAN LEEUWEN & ZON,
VEENESTRAAT 41, WEIMARSTRAAT 4b,
hoek Koningsplein.
Kantoorbenoodigheden, Luxeartikelen,
Lederwaren.
SPECIAAL ADRES DER MEEST GEREKOMMEERDE VULPENHOUDERS.

GRANDE MAISON DE MODES.
— Chapeaux Garnis pour Dames et Enfants. —
TELEFOON 3656.
FOURNISSEUR DE LA COUR.
Firme SPIT & Cie., PLEIN 17, hoek
Heerenstraat. —
LA HAYE.

Au Corset Français.
DEN HAAG LEIDEN
PRINSESTRAAT 98 VISCHMARKT 7
Telefoon 5546. Telefoon 11.
= CORSETTEN OP MAAT. =
W. J. M. FREDERIKS Corsetière.

:: 't HAAGSCH MODELHUIS ::
J. W. v. EDE v. d. PAALS - v. Galenstraat 6 - Teleph. 1853
— WONING-INRICHTINGEN —
Behangen - Stoffeeren - Beddenmaken
SPECIALE INRICHTING
tot verhuren van Woning-Inrichtingen

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,
Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

— PATISSERIE —
D. W. VAN GEEST
Prins Hendrikstraat 78 - Teleph. 1851
— SPECIAAL ADRES —
INDISCHE SPEKKOEK

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.
KANTOORBOEKHANDEL
Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.
Magazijn van TEEKENBEHOEFTEEN.
— VULPENHOUDERS. —

FABRIEKSDÉPOT VAN TWENTSCHÉ
— LINNENGOEDEREN —
„DE WITTE BAZAR"
Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG
— TELEFOON 5141 —
GOEDKOOPST ADRES VOOR
UITZETTEN EN
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOOR DAMES EN HEEREN.
Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.
GEVESTIGD SEDERT 1885.

STOOMKOFFIEBRANDERIJ
— en THEEHANDEL —
P. D. SCHILTE
32 Groenmarkt :: DEN HAAG
— Opgericht 1868 - Telefoon 2539. —

ons informatie-bureau niet voldaan kon worden. — Dientengevolge is de vraag weder gerezen, of er van dit bureau niet nog iets anders en méér kon gemaakt worden en of daaraan ook niet een arbeidsbureau kon verbonden worden, hetgeen zeker in een lang gevoelde behoefte zou voldoen. Daarbij kwam, dat ook in de Pers van verschillende zijden stemmen opgingen, die op het nut eener zoodanige instelling wezen, zoodat het Dag. Bestuur ten slotte gemeend heeft niet meer te mogen weifelen en tot de oprichting van een arbeidsbureau het initiatief heeft genomen. Te dien einde werden enkele heeren, die geacht werden in het onderwerp belang te stellen of daarbij van voorlichting te kunnen dienen, zooals o. a. de deskundige Mr. Dr. Tasman, die ons daarover een advies heeft uitgebracht, in een gemengde vergadering bijeengeroepen, die nu Woensdag 30 October heeft plaats gehad. Het resultaat der besprekingen is geweest, dat de wenschelijkheid om een arbeidsbureau op te richten, door allen erkend werd. Men achtte het noodzakelijk, dat er een centraal lichaam in het leven werd geroepen, waar de wegen van vraag en aanbod elkander zouden kruisen, daar dit thans meestal afhankelijk is van het toeval, waarbij dan dikwijls veel tijd en kosten noodeloos verloren gaan en ook de noodige toewijding ontbreekt.

Wat den rechtsvorm betreft van het nieuwe instituut, zoo oordeelde men het scheppen eener Vereeniging met rechtspersoonlijkheid niet goed mogelijk, aangezien er nog geen leden waren, en ook in het vervolg niet gewenscht, omdat het beter was, dat de leden op den gang van zaken geen invloed uitoefenden en deze geheel beheerscht werd door een zelfstandig Directeur onder eigen verantwoordelijkheid.

Beter achtte men het daarom een stichting in het leven te roepen met een eigen kapitaal, dat afzonderlijk beheerd wordt, aan het hoofd waarvan alsdan een bekwaam man als Directeur zou worden gesteld, onder het toezicht van Commissarissen, waarvoor de thans reeds bestaande Commissie voor het Informatie-bureau zeer zeker in aanmerking zou komen, ten einde de samenwerking van Arbeids- en Informatie-bureau zooveel mogelijk te bevorderen.

De heer Prakken is van meening, dat, aangezien deze Commissie gewoonlijk slechts éénmaal in de drie maanden bijeenkomt, het meer aanbeveling zou verdienen, het Dag. Bestuur met het toezicht op het Arbeidsbureau te belasten.

De Voorzitter wijst daartegenover op het feit, dat het Dag. Bestuur reeds genoeg werk heeft en dat de beide bureaux één geheel zullen moeten vormen en dus ook onder éénzelfde Commissie moeten staan, terwijl het hem volstrekt geen bezwaar lijkt, dat deze slechts eens in de drie maanden vergadert, wat hem veeleer een voordeel lijkt, daar 't Arbeidsbureau vrij moet kunnen werken en door n.i.t.a.l te veel omslag gebonden mag zijn. Een en ander kan niettemin nog nader worden overwogen.

Wat het kapitaal betreft, zoo was men 't erover eens, dat een bedrag van zes of zeven duizend gulden voldoende zou zijn om de nieuwe instelling aan den gang te helpen en gedurende twee à drie jaar te houden. Gedurende dien proeftijd zou dan kunnen blijken, of ze voldoende levensvatbaarheid bezat om verder in haar eigen kosten te kunnen voorzien, waaraan echter niet getwijfeld werd. Hij voegt daaraan toe, dat thans reeds een bedrag van f 5200 is bijeengebracht, welk succes te danken is aan de waardevolle medewerking van een aantal groote maatschappijen en cultuurondernemingen, die hare belangen in Indië hebben en de nieuwe instelling wenschten te steunen, waarvoor haar hier openlijk den dank der Vereeniging wordt gebracht.

Van deze gelden kan voor den Directeur een salaris worden uitgetrokken van f 1200 's jaars, terwijl aan den Secretaris van het Informatie-bureau, die aan het Arbeids-bureau zal verbonden zijn, en aan den Penningmeester voor hunne meerdere werkzaamheden een extra-toelage zal kunnen worden verstrekt van bv. f 300. Overigens zal een belangrijk bedrag moeten besteed worden voor kosten van advertenties, publiciteit etc., zoowel hier als in Indië, en zal er wellicht ook eenige lokaalhuur betaald moeten worden.

Het ligt niet in de bedoeling aan de werkzoekenden passagekosten naar Indië te verstrekken, want dan zou het Arbeids-bureau een soort van hulpbank worden, hetgeen niet op zijn weg ligt; daarentegen zal het bureau de betaling dier kosten door de werkgevers zooveel mogelijk in de hand werken. Voor het geven van inlichtingen zullen geen kosten in rekening worden gebracht, want het streven is niet om winst te maken, doch het is billijk en rationeel, dat, als een overeenkomst door bemiddeling van het bureau tot stand komt, volgens een vast tarief eenige vergoeding door de belanghebbenden zal worden betaald.

Voor de vervulling van de betrekking van Directeur heeft de Voorzitter het oog op een bekwaam persoon hier ter stede, die op de hoogte is van de toestanden bij nijverheid en handel en reeds over een bureau beschikt, dat, zoo noodig, kan worden uitgebreid, zoodat de Secretaris van het Inf.-bureau ook daar zijn kantoor zal kunnen houden.

Als plaats van vestiging komt Den Haag 't beste voor. Niet alleen zou de oprichting elders veel meer kosten vereischen, omdat men aldaar een bureau zou moeten inrichten, hetgeen hier reeds beschik-

baar is, maar daarenboven is Den Haag een neutrale plaats, terwijl zoowel Amsterdam als Rotterdam tot de oprichting hebben medegewerkt. Ook zal de werkring hoofdzakelijk op nijverheids- en landbouwgebied liggen, terwijl de eigenlijke handelskringen betrekkelijk zelden van het bureau gebruik zullen maken. Ten slotte zal er nogal eens contact met de Departementen gezocht worden en is dus ook daarom Den Haag de aangewezen plaats.

Het bureau zal genoemd worden „Koloniaal Arbeidsbureau Oost en West” en zulks om het te onderscheiden van andere soortgelijke instellingen. Overigens laat het zich aanzien, dat er in Nederland veel aanbod van werkkrachten zal komen, terwijl de ervaring zal moeten uitwijzen, of ook Indië voor zijn vraag bereid zal zijn van onze bemiddeling gebruik te maken. Aanvankelijk zal dit niet zoo gemakkelijk vloten, maar hij zal trachten persoonlijk de zaak ook ginds te steunen en te propageeren en zoo mogelijk vaste abonneés te winnen, die zich dan tegen een matige contributie geregeld van het bureau zullen kunnen bedienen.

Na al het meegedeelde, verzoekt de Voorzitter alsnu aan de vergadering een besluit te willen nemen, waarbij de voorloopige gestie van het Dag. Bestuur wordt goedgekeurd en dit bestuur gemachtigd wordt op den ingeslagen weg verder te handelen. De statuten der Vereeniging zullen geen wijziging behoeven te ondergaan, maar het Huishoudelijk Reglement zal dienen te worden aangevuld, waarop de aandacht reeds gevestigd is.

Met algemeene stemmen keurt de vergadering de actie van het Dag. Bestuur goed en dankt de heer De Vries in het bijzonder den Voorzitter voor zijne belangrijke bemoeiingen. Hij twijfelt er niet aan, of de nieuwe instelling zal nuttig werk presteeren en aan het doel der Vereeniging beantwoorden. Aan verderen steun van buitenaf twijfelt hij niet.

III. Aan de orde is thans de bespreking van den toestand van Het Kol. Weekblad.

Eerst zij hier echter gememoreerd, dat de algemeene toestand der Vereeniging vooruitgaande en gunstig is, terwijl het aantal leden thans 2311 bedraagt of 110 méér dan in den aanvang van het jaar, hetgeen voor een groot deel te danken is aan den ijver en toewijding van onzen Penningmeester, den heer Harting.

Ook Het Koloniaal Weekblad mag zich fengevolge van diens werkzaamheid financieel in een aanmerkelijken vooruitgang verheugen, daar de uitgifte, die vroeger steeds groot verlies opleverde, thans reeds een kleine bate geeft als gevolg van het groote aantal advertenties, die ons door den heer Harting bezorgd zijn.

De Voorzitter grijpt deze gelegenheid aan om hem voor al dezen belangeloozen arbeid den oprechten dank der Vereeniging te brengen en meent, dat zich hier zeer zeker het geval voordoet, waarvan in art. 5 der statuten sprake is, n.l. van iemand, „die zich bijzonder verdienstelijk jegens de Vereeniging heeft gemaakt”; daarom stelt hij voor den heer Harting op de e.v. algem. vergadering voor te dragen tot eeredlid.

Met acclamatie wordt dit voorstel aangenomen, nadat de heer Van der Heyde nog met een enkel woord gewezen had op de buitengewone verdienste van den heer Harting ten opzichte der Vereeniging, terwijl er elders soms invloeden zijn, die haar tegenwerken.

IV. De Voorzitter zet daarna in het kort uiteen de wijze, waarop door de Vereeniging is gewerkt tot leniging van den nood in West-Indië, waartoe door haar de eerste stappen werden gedaan, en hoe zich vervolgens uit de beide besturen van het Alg. Ned. Verbond en van Oost en West een centraal comité heeft gevormd, om zich met het inzamen der giften te belasten, waarbij niet te vergeefs een beroep is gedaan op den steun van de Ned. Padvinders en Meisjesgezellen, welke dan ook ruimschoots en krachtig verleenend is. In het geheel kon door ons een bedrag van f 8909.32½ worden ingezameld, terwijl de geheele opbrengst ± f 32000 bedraagt, waarvan alleen door de Padvinders en Meisjesgezellenvereniging ± f 16000 werd bijeengebracht; al deze gelden zijn reeds overgemaakt naar de West.

De Voorzitter meent, dat hier ook een woord van dank aan de afdelingsbesturen voor hunne medewerking niet achterwege mag blijven, terwijl de heer Prakken dien dank endosseert aan het Dag. Bestuur, dat zich voor deze aangelegenheid, zooals hij van nabij heeft kunnen beoordeelen, bijzonder veel moeite gegeven heeft.

V. Ten opzichte van het laatste punt, het houden eener Koloniale Tentoonstelling, herinnert de Voorzitter aan de motie van den heer Polak, die in de laatste Alg. Vergad. werd aangenomen, met het noodlottig gevolg, dat de heer Rost van Tonningen daarin aanleiding heeft gevonden zijn mandaat als voorzitter neer te leggen.

Inmiddels heeft het Dag. Bestuur, gebonden door het besluit der Alg. Vergad., alsmede de belangstelling van den heer Polak in het streven onzer Vereeniging op prijs stellende, dien heer in de gelegenheid gesteld zijn denkbeelden nader te ontwikkelen, waarvan het resultaat is geweest, dat het

VACANT



HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREENIGING

OPGERICHT 17 APRIL 1897

ERKEND BIJ KON. BESL. VAN 20 APRIL 1903, No. 58.
STAATSCOURANT No. 110.

- De Vereeniging stelt zich ten doel:
10. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
 20. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.
- In het bijzonder tracht zij dit te doen door:
- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
 - b) het uitgeven van een tijdschrift;
 - c) het vormen van een bibliotheek;
 - d) het doen circuleeren van tijdschriften;
 - e) het houden van verlotingen;
 - f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER,
Joan Maetsuyckerstraat 28.

AANVRAAG

VOOR HET

werkend
correspondeerend **Lidmaatschap**

DER

HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREEN.

M.

Hierbij deel ik U mede, dat ik ^{werkend}correspondeerend lid der H. P. V. wensch te worden.

Tevens verklaar ik hierbij, dat ik geen handelaar in postzegels ben of plan heb zulks te worden. Ingeval ik evenwel postzegelhandelaar zou worden, zal ik voor het lidmaatschap bedanken. *)

Naam.....

Woonplaats.....

Beroep.....

Leeftijd.....

Voorsteller.....

Hollandsche referenties.....

Handtekening.....

Datum.....

Aan den Secretaris
der H. P. V.Contributie p. j. f3.- en f2.-
Entree f1.-

*) Indien men zich opgeeft voor het correspondeerend lidmaatschap vervalt deze verklaring.

organiseeren eener koloniale tentoonstelling in 1913, bij gelegenheid van het eeuwfeest onzer Vrijheid, noch praktisch uitvoerbaar, noch rationeel werd geacht, aangezien onze koloniën 100 jaar geleden nog in Engelsche handen waren en eerst in 1817 werden overgedragen. De tijd voor het organiseeren eener tentoonstelling op koloniaal gebied in 1913 is daarenboven veel te kort. En waar tegenwoordig zelfs internationale conferenties gehouden worden, om het tentoonstellingswezen in vaste banen te leiden, terwijl zich in verschillende plaatsen reeds speciale organen hebben gevormd om dit belang te behartigen, ligt het niet op den weg onzer Vereniging met haar bescheiden geldmiddelen en organisatie om zich op dit terrein te begeven. Wel zal het bestuur overeenkomstig de statuten mede kunnen werken tot deelneming aan koloniale tentoonstellingen, zooals dan ook tot nog toe altijd is geschied, maar het ligt niet op zijn weg daartoe het initiatief te nemen, wat dan ten slotte toch zou neerkomen op het initiatief van anderen, die daartoe beter in staat en financieel bij machte zijn.

Nadat de Voorzitter hierover het oordeel der vergadering heeft gevraagd, blijkt deze daarmee ten volle in te stemmen.

Ten slotte vraagt de heer Prakken het woord om namens de vergadering hulde te brengen aan de werkzaamheid van den Voorzitter en te verklaren, dat het Hoofdbestuur hem met leedwezen ziet hangen. Dit bestuur is er van overtuigd, dat hij de Vereniging tot grooten bloei zou hebben gebracht. Hij voegt daaraan tevens zijn beste wenschen toe voor zijn persoon bij gelegenheid van zijn vertrek naar Indië.

De Voorzitter betuigt zijn dank voor de vriendelijke gevoelens, die door den heer Prakken vertolkt zijn, en verzekert, dat hij steeds met het grootste genoegen met het Dag. Bestuur heeft samengewerkt en ook in Indië de belangen der Vereniging zoo veel mogelijk zal trachten te behartigen.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter met de beste wenschen voor de Vereniging de vergadering.

Het Hoofdbestuur mocht van de vertegenwoordiging in Nederland van de Vereniging Toeristenverkeer te Batavia ter kennisneming ontvangen eenige exemplaren van het in de Engelsche taal uitgegeven wèkje:

„Java the Ideal Tourist Resort”.

Voor zoover de voorraad strekt, worden deze exemplaren kosteloos ter beschikking gesteld van de leden der Vereniging „Oost en West” die daarom vragen.

De Secretaris,

E. VAN ASSEN.

Van de Afdeeling Amsterdam:

VOORDRACHT van den heer T. v. ERP, Majoor der Genie v/h N.-I. L., op Vrijdag 15 Nov. 1912, des avonds 8 uur, in een der zalen van het American-Hôtel, ingang Marnixstraat.

Onderwerp: „De Boroboedoer”.

De voordracht zal worden toegelicht door 't vertoonen van plm. 100 fraaie lichtbeelden.

De heer Van Erp was gedurende de laatste jaren belast met de restauratie en het onderhoud van de Boroboedoer en het verrichten van photographische opnemingen.

In de zaal zullen enkele photo's ter bezichtiging zijn opgehangen.

Voor introductie van niet-leden, wende men zich tot een der bestuursleden, die zich aan den ingang der zaal zullen bevinden.

Namens het bestuur:

C. DE VRIES, Secretaris.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag).

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van belanghebbenden, dat voor twee gediplomeerde apothekers die den leeftijd van 32 jaren niet hebben overschreden de gelegenheid bestaat om te worden benoemd tot militair apotheker der 2de klasse in het vaste korps van het leger in Nederlandsch-Indië, onder verplichting om den Staat gedurende een tijdvak van 5 dan wel van 10 jaren te dienen en onder genot van eene gratificatie voor eerste uitsluiting van 2000 gulden bij een 5jarig verband en van 4000 gulden bij een 10jarig verband.

De militair-apotheker der 2de klasse geniet de volgende inkomsten, te weten:

1. van en met den dag der betelting als militair apotheker tot en met den dag vóór de inscheping tot vertrek naar Indië (waaronder te verstaan de dag waarop het schip waar aan de reis naar Indië wordt gemaakt uit Amsterdam of Rotterdam vertrekt), een traktement naar reden van 1600 gulden 's jaars.

2. van en met den dag van inscheping sub 1. bedoeld een traktement naar reden van 3000 gulden 's jaars, hetwelk na 3 jaar dienst als officier wordt gebracht op 3300 gulden 's jaars;

3. genot van vrije woning van gouvernementswege of in stede van dien huishuur-indemniteit, waarvan het bedrag varieert van 40 tot 70 gulden 's maands, naar de huurprijzen van particuliere woningen in de verschillende garnizoenen.

Gegadigden zullen zich onverwijld hebben aan te melden bij het Departement van Koloniën bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

- het apothekersdiploma;
- een extract-geboorteregister of ter vervanging daarvan eene akte van bekendheid;
- een bewijs van Nederlandschap;
- een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door het hoofd der gemeente, waar requestant gedurende de laatste 6 maanden heeft gewoond;
- een bewijs van voldoening aan de wet op de nationale militie.

(Ned. Staatscourant van 4 Nov. 1912, No. 258.)

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 5 Nov. 1912. No. 80.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 9 maanden verlof aan de onderwijzeres Mej. A. A. G. Bosch.

Ontslagen: op verzoek de resident O. E. V. Hermens; de ambtenaar Ch. E. A. Mullen; de klerk Mej. E. N. van der Valk; de zoutverkoopkhuism. D. Lewis; de klerk Mej. M. L. E. Voll; de ambtenaar G. M. J. Smeets.

Benoemd: tot advocaat en procureur bij den R.v.J. te Soerabaja Mr. I. Rinkes; tot controleur op de B.B., J. H. Riem; tot controleur bij den pandhuisdienst M. de Carpentier Wildervanck.

Gesteld: ter beschikking van den voorzitter van den landraad te Madioen Mr. C. J. Hoek.

Benoemd: tot patih van Pati, Mas Gondowardojo; tot medana van Tajoer Raden Djohamiprodjo; van Kajen Mas Soewandi.

Ontslagen: op verzoek eervol de Luit. der Chin. te Samarinda Tjan Tjeng Tat; de civiel-gezaghebber Ch. H. G. B. Logeman.

Toegevoegd: aan den ass.-resident van Bonthain de ambtenaar L. Platt.

Overgeplaatst: naar Soerabaja de landmeter M. Reep; naar Cheribon de idem J. von Michalofski, en de adjunct idem H. E. M. Raupp.

Benoemd: tot onderwijzeres te Magelang Mevrouw D. C. van Dam.

Overgeplaatst: naar Poerworedjo de onderwijzer G. J. van Rijsinge; naar Tjimahi de idem J. L. Dalmijn.

Geplaatst: te Banda-Neira de onderwijzer L. Krijgsman.

Militair Departement.

Bevorderd: tot 1en luit. de 2e idem H. H. Franken; tot dirig. off. van gezondh. 2e kl. Dr. T. Ameschoot, Dr. E. M. G. Ahn en P. W. Striening; tot kolonel de luit.-kol. A. F. L. Faubel; tot luit.-kol.-intendant C. F. H. Gravelotte; tot majoor-intendant L. H. Spook; tot kapitein-kwartiermeester J. Kosman en F. M. Billroth.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en stuurman bij de gouv.-marine C. F. Muzerie.

Uit de Javasche Courant van 8 Nov. 1912. No. 81.

Civiel Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de 1e klerk H. Krafft; de architect L. van der Tas; de onderwijzer J. P. van Ekris; de stationscommies J. H. Zondag.

Benoemd: tot civiel-gezagh. op de B.B., L. W. J. Olivier; tot hoofdcommies C. G. S. Berger; tot ingenieur J. Th. Erchbach; tot ondercommies J. E. F. Weber; tot hoofdopziener L. Bauduin en W. Bernasco.

Werkzaam gesteld: als onderwijzeres te Batavia Mej. R. M. Hoven.

Benoemd: tot onderwijzeres te Pangkalanbrandan Mej. N. A. Cheriex; te Mbdjokerto Mej. M. G. Velzing; te Tjandjoer Mej. A. H. van der Zeijde; tot ambtenaar 3e kl. W. G. van der Lee.

Gesteld: ter beschikking van den Directeur van het B.B., de ambtenaren L. Adam, J. v. d. Togt, J. G. Ruesink; F. H. C. Stein en J. O. Vergouwen; ter beschikking van den Directeur van Onderwijs en Eeredienst J. M. P. Kooreman; van den Directeur van B.B., D. Th. Q. Varkevisscher; van den Dir. der B. O. W., A. L. van Wijngaerd.

Tijdelijk opgedragen: de waarneming der functien van advocaat en procureur bij den R. v. J. te Makassar Mr. J. J. K. de Wit.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luit der inf. J. H. W. Sikman; 10 maanden aan den idem S. H. Kluit.

A. SCHARENBERG,

HOFLEVERANCIER.

Tel. interc. 2443.

ORFÈVRERIE CHRISTOFLE

Berndorfer Metallwaren-Fabrik ARTHUR KRUPP,
BERNDORF N.O.

ALPACCA :: ALPACCA ZILBER.

ENGLISH AND AMERICAN PLATE-WARE.

Vernikkelde Huishoudelijke Artikelen
van bekende beste kwaliteit.

LUXE ARTIKELN :: BYOUTERIEËN.

15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.

Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.

HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER

ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45

DEN HAAG

Bedden- en Meubelmagazijnen

BEHANGERIJ

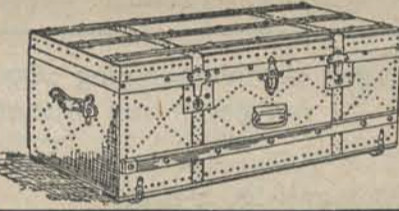
STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.

PRINS HENDRIKSTRAAT

141-143 Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM lang, 50 cM breed, 50 cM hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM breed, 36 cM hoog met bak f 9.—. Voor de hut en der nieuwe booten 100 cM lang, 50 cM br., 40 cM hoog m. bak f 9.50.



N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.

Noordeinde alleen 42B, boven Malson KRUL.

Telefoon 6318.

TALen: DUTSCH, ENGELSCH, FRANSCHE,

ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VACANT

VERKOOPHUIS

GROOT HERTOGINNELAAN 103

VALERIUSSTRAAT
— Tramhalte lijn 3 — DEN HAAG

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEDEHANDS MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,

TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te oekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken. Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat 56.

Acht dames en één heer voor pianolessen.
 Eene dame voor het geven van lessen in de Eng. taal.
 Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.
 Jonge Dame (diploma Zang en Muziek) voor hulp in huishouden en les geven aan kinderen.
 Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Mal. taal.
 Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.
 Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.
 Twee dames v. vloolessen, ook aan eerstbeginnenden.
 Vijf jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië, waaronder twee die reeds in Indië waren.
 Dame, m. l., Prot., West-Indische, voor gezelschap bij oude dame of voor waarnemen huishouding.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Drie geg. Ond.-Officieren O.-I. L., waarvan één is gedipl. ziekenverpleger, voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame v/h. geven v. lessen aan spraakgebrekkigen.

Twee geg. O.-I. mil. v. oppasser of magazijnknecht.

Een heer voor muzieklessen.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekw. linnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9-5 uur.

Beschikb. voor de reis naar Indië twee zeebaboes en 1 mannelijke Inlandsche bediende.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privatlessen in Indische talen.

| | |
|---|---|
| A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage, | } Javaansch. } Maleisch } gediplomeerd. |
| D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage, | |
| W. F. H. EPKE, v. Slingelandstraat 151, 's-Hage, | } Javaansch en Maleisch. |
| Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden, | } Javaansch. } Maleisch. } Madoereesch. |

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.
 en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.
 Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,
 door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven,
 door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
 Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
 Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

GUMMI

DAMES-MANTELS

van af

f 15-

Martin Schiff
 Hoogstraat 36
 Den Haag



BOUWT

OP

„Oud-Wassenaer“ - „Groot-Haesebroek“

„De Pauw“ of „Backershaegen“

■ ■ ■

Inlichtingen te bekomen bij de bekende
 : ————— Kantoren.

WISBRUN & LIFFMANN.
 VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
 Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND
 EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOON-
 HUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE
HOEK'S GASHAARDEN
 HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG.
 VRAAGT CATALOGUS. :: VRAAGT CATALOGUS.

GEBR. DE RIDDER

LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALF-,
 LAMS- EN VARKENSVLEESCH.

Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN

Geregelde bezorging door alle wijken van
 's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.

VALERIUSSTRAAT - hoek Duncklerstraat - DEN HAAG.
 INTERC. TELEFOON 2848.

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE

••• BANKZAKEN. •••

SAFE-INRICHTING.

Brengt een bezoek aan

„BOEATAN”,

Magazijn van

Indische Kunstnijverheid,

Heulstraat, Den Haag.

Vrij entree.

THEE VAN 3-6.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER“
 ELITE BIOSCOPE
 PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag **MATINÉE.**
 ENTRÉE: 50 en 25 Cent voor de **MATINÉE'S**, f1.—, f0.75, f0.50 en f0.30 voor de **AVOND-VOORSTELLINGEN.**

VACANT

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

MAGAZIJN „CONFIDENTIA“ H. F. HOOSEMANS - Tel. 1852
 PRINS HENDRIKSTRAAT 41, DEN HAAG.
 HUISHOUDELIJKE ARTIKELN. SPECIAAL MAGAZIJN VOOR DE INDIË.
 GRATIS VERPAKKING MET GARANTIE.

Door onze groote wekelijksche zendingen naar Indië zijn wij in staat, onderstaande artikelen 30 % goedkoper aan te bieden dan de gewone winkelprijzen.

| | | | | | |
|-------------------------|------------------------|--------|---------|-----------------------------------|-----------------|
| Fijne zachte Flanel | f 7.95 p. blok (30 El) | 85 cM. | f 12.75 | 100 cM. | f 15.75 (60 El) |
| Simple dunne Shirting | 12.25 " 54 " | 125 " | 12.75 | 140 " | 15.50 42 " |
| Form-stof. | 5.90 " 30 " | 150 " | 16.30 | 163 " | 18.75 42 " |
| Handdoeken | 4.50 - f 6.20 dozijn | 180 " | 21.80 | 200 " | 25.80 42 " |
| Stof aan 't stuk van af | 0.35 per el | 250 " | 22.50 | per 24 el | |
| Sterke witte Handdoeken | 2.75 dozijn | | | ook per half stukje verkrijgbaar. | |
| Wit Theedoeken | 1.80 " | | | | |
| Sterk Tafelgoed 160/245 | 1.85 stuk | | | | |
| Opzussende Servetten | 2.75 dozijn | | | | |

STERK GRASLINNEN (spreiengoed)
 LINGERIES VOOR INDIË, elegant en goedkoop.
 Alle artikelen fabriceren wij vanaf de goedkoopste tot de fijnste genres.
FIRMA H. BONEFAAS, Hengelo (O.), Den Haag, Beeklaan 466. **Fabriek en Export.**



VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Vlamingstraat 21,
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
SPECIAAL ADRES voor Ultrustingn.

WAT brengt ieders belang mede bij de aanschaffing van HEEREN- en KINDERKLEEDING?
DAT men onberispelijke coupe, soliede stoffen en prima afwerking **KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.**
HET AANGEWEZEN ADRES DAARVOOR IS EN BLIJFT LIJNKAMP's KLEEDINGMAGAZIJN
 GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.
 Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS
 PRINS HENDRIKPLEIN 3a 3b, 4.
 Plat du Jours vanaf f 0.80.
 Diners vanaf f 1.—.
 Uitzending van alle gerechten en Diners.
 Aanbevelend: **L. HANNEMANN**, Eigenaar.

I. DE VRIES GALERIES MODERNES
 DEN HAAG - Hoogstraat 4
 Bericht, dat vanaf HEDEN al de Hoeden voor den a.s. winter **GEËXPOSEERD** zijn
1STE ETAGE
 Uitnodiging zonder verplichting tot koopen.
NORMALE KEUZE - BILLIJKE PRIJZEN.

JAEGER

is voor ons klimaat de **BESTE ONDERKLEEDING.**
L. VAN DER VIJVER,
 Korte Houtstraat 14c
 en
 SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.
 GROOTE KEUZE in:
 NORMAAL WOLLEN en
 HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.



half wol f 0.65 heet wol f 1.30
 half wol f 0.75 heet wol f 1.35
 half wol f 1.35 heet wol f 2.40
 half wol f 1.35 heet wol f 2.40
 half wol f 1.35 heet wol f 2.40
 half wol f 1.35 heet wol f 2.40
 Goederen worden op zicht gezonden.
 Tel. No. 2318.



Wie een **NAAIMACHINE** nodig heeft en geene **„SINGER“** koopt, benadeelt zichzelf.
 Aan nevenstaand uithangbord zijn de winkels te herkennen, waar **INDERDAAD SINGER-Machines** verkocht worden.

SINGER-MAATSCHAPPIJ,
 AMSTERDAM, KALVERSTRAAT 60-62.
 Overal Depôts.

VACANT

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes
 Noordeinde 6 **BERNARD DRABBE** DEN HAAG
 vis à vis Plaats Telefoon 2162.
Specialiteit Indische Ultrustingn
 Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens, Sloopen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten
BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS



D. C. L. VOSVELD, Opticien, Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier - KORTE POTEN 42. - Telefoon 3957 - 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f :- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

VACANT

De 's-Gravenhaagsche Wasch- en Strijkrichting **CHEMISCHE WASSCH**

A. G. DE KLEIN

Rembrandtstraat 318—332 - DEN HAAG

WASCHT, STRIJKT en BLEEKT ELECTRISCH.

Vraagt prijsopgave van Opmaak- en Niet-Opmaakwassing
Speciale inrichting voor het opmaken van Indische Uitrusting
1e KLAS FIJNGOED STRIJKINRICHTING.

Voor verzendingen aan particulieren (ook ter gelegenheid
het St. Nicolaasfeest) naar Oost- en West-Indië van
ECHTE HAAGSCHE HOPIES, CHOCOLADE, EXTRA FIJNE BONBONS, KOEK, BANKET
richte men zijne bestellingen aan

J. A. KRUL, Confiserie, Chocolaterie Royal
DEN HAAG, 44 Noordeinde 44.



Fournisseurs
de S.M. la Reine.



Fournisseurs
de S.M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,
Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

Compagnie

Lyonnaise

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

Weekblad voor Indië

onder Hoofdredactie van

M. VAN GEUNS, te SOERABAJA

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den
agent voor Nederland: Uitgevers-
Maatsch. „Het Gemeenschappelijk
belang” Nieuwe Molstraat 20
DEN HAAG

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat, Brochurehandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven
gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE-
onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. Jaar

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT
Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA
KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme
een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94.

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van
den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft
afdoende waarborgen.

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHEIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIONS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan
dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttel be-
drag voor een abonnement, als het aangenaamste
en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele
zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad
opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 x voor
55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U
ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vak-
blad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.